

บทที่ 2

แนวความคิด ทฤษฎี หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการควบคุมสิ่งเทียมอาวุธปืน ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490

ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการมุ่งศึกษาแนวความคิด ทฤษฎี และหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับสิ่งเทียมอาวุธปืน เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาถึงปัญหาที่มีความสำคัญเกี่ยวกับสิ่งเทียมอาวุธปืน ในเรื่องของอันตรายที่เกิดจากสิ่งเทียมอาวุธปืน การครอบครอง และพกพาสิ่งเทียมอาวุธปืน สาเหตุสำคัญที่ต้องกำหนดกฎหมายเช่นเดียวกับอาวุธปืน ในเรื่องของการมีใบอนุญาตให้มีและ ใช้สิ่งเทียมอาวุธปืน และการมีใบอนุญาตในการพาสิ่งเทียมอาวุธปืน ดัดตัวไปในเมือง หมู่บ้าน หรือ ทางสาธารณะ

แนวความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับอาวุธปืนและสิ่งเทียมอาวุธปืน

ปัจจุบัน ปัญหาที่เกิดขึ้นจากสิ่งเทียมอาวุธปืนมีไม่มากนัก แต่ในอนาคตอันใกล้ แนวโน้มปัญหานี้มีให้พบเห็นมากขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจาก เทคโนโลยีมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ทำให้สิ่งเทียมอาวุธปืนมีกลไกเหมือนกับอาวุธปืนจริงและมีประสิทธิภาพสูงขึ้น บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ประสงค์ร้ายอาจทำการดัดแปลงสิ่งเทียมอาวุธปืนให้มีประสิทธิภาพร้ายแรงเทียบเท่าอาวุธปืนจริงได้ง่าย เพื่อใช้ก่ออาชญากรรมหรือก่อการร้าย เนื่องจากสิ่งเทียมอาวุธปืนมีราคาถูกกว่าอาวุธปืนจริง มาก ประกอบกับประเทศไทยยังไม่มีมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมสิ่งเทียมอาวุธปืนในเรื่องของการอนุญาตให้มี ใช้ พกพาสิ่งเทียมอาวุธปืนและบทลงโทษที่เหมาะสม ดังนั้น การศึกษา มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมสิ่งเทียมอาวุธปืนนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา การมี ใช้ พกพาสิ่งเทียมอาวุธปืนของประเทศไทยให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน เพื่อให้เกิดความสงบสุขเรียบร้อยของประชาชนสำหรับการ มีสิ่งเทียมอาวุธปืนไว้ในครอบครองและพกพา ฉะนั้น มาตรการควบคุมสิ่งเทียมอาวุธ ปืนจึงมีความสำคัญ เช่นเดียวกับมาตรการควบคุมอาวุธปืนจริง

แนวความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับอาวุธปืน

ปืนโดยสภาพเป็นศาสตราวุธอันร้ายแรง สามารถทำอันตรายต่อชีวิตและร่างกายแก่คนหรือสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ได้โดยง่ายทั้งในระยะใกล้และระยะประชิดตัว อันตรายจากอาวุธปืนมีมากมาย และร้ายแรงแม้กระสุนปืนเพียงหนึ่งนัดก็อาจทำให้คนหรือสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ถึงแก่ความตายได้ ดังนั้นหากอาวุธปืนตกอยู่ในมือของบุคคลใดก็นำไปใช้ในทางมิชอบหรือไม่ระมัดระวัง ย่อมทำให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอย่างมากมาย (ประสาน เจนร่วมจิต 2543, หน้า 1)

แม้ในปัจจุบันจะมีกฎหมายควบคุมอาวุธปืน คือ พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนมีอาวุธปืนใช้ป้องกันตัว ป้องกันทรัพย์สิน การกีฬาหรือเพื่อยิงสัตว์ แต่ในสังคมปัจจุบันจากสภาพการเกิดอาชญากรรมต่าง ๆ มีการใช้อาวุธปืนผิดจากวัตถุประสงค์ของกฎหมาย โดยมีการนำอาวุธปืนไปใช้ในการทำลายชีวิตมนุษย์ด้วยกันเอง ไม่ว่าจะนำมาใช้ในการตัดสินปัญหาครอบครัว ปัญหาความรัก ปัญหาการขัดผลประโยชน์ ฯลฯ เป็นผลทำให้ทรัพยากรทางด้านบุคคลของประเทศต้องสูญเสียชีวิตไปอย่างน่าเสียดายยิ่ง เป็นภาพที่สะท้อนสังคมปัจจุบันของประเทศไทยเรา (ประสาน เจนร่วมจิต, 2543, หน้า 1)

อาชญากรรมที่มีความรุนแรงต่าง ๆ ส่วนมากคนร้ายหรือผู้กระทำความผิดจะใช้อาวุธปืนที่ไม่มีทะเบียนหรือที่เรียกกันว่า “ปืนเถื่อน” เป็นเครื่องช่วยในการประกอบอาชญากรรม ในสภาพปัจจุบันปืนเถื่อนเป็นปัจจัยประกอบสำคัญในการกระทำความผิดของคนร้าย และมีแนวโน้มว่าปืนเถื่อนจะมีมากขึ้น คนร้ายหรือผู้กระทำผิดมีปืนเถื่อนไว้ในครอบครองอย่างง่ายดาย โดยเฉพาะอาวุธปืนเถื่อนมีราคาต่ำกว่าอาวุธปืนที่มีทะเบียนอยู่มาก (ประสาน เจนร่วมจิต, 2543, หน้า 2)

สภาพความรุนแรงเกี่ยวกับอาวุธปืนในสังคมของประเทศไทยในปัจจุบัน จะพบว่ากระทำความผิดต่อกฎหมายบ้านเมือง ส่วนมากคนร้ายจะกระทำความผิดโดยใช้อาวุธปืนเป็นเครื่องมือในการประกอบอาชญากรรมต่าง ๆ เช่น การฆ่าคนตายโดยเจตนา การปล้นทรัพย์ การชิงทรัพย์ การข่มขืนกระทำชำเรา การลักทรัพย์ การค้ายาเสพติด ฯลฯ ภาพที่ประชาชนทั่วไปเห็นเป็นประจำทั้งทางหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ หรือข่าวสารด้านอื่น ๆ เป็นภาพที่มีความรุนแรงและโหดร้ายของผู้กระทำความผิด การประกอบอาชญากรรมต่าง ๆ ได้สะท้อนภาพสังคมปัจจุบันของประเทศไทยได้เป็นอย่างดี บางคนบอกว่าเหมือนกับบ้านเมืองไม่มีกฎหมาย บางคนบอกว่าประเทศไทยเปรียบเสมือนเป็นสมรภูมิตองศาซึ่งมีการฆ่ากันไม่เว้นแต่ละวัน หรือบางคนบอกว่าประเทศไทยเป็นศูนย์รวมของอาชญากรรมนานาชาติ เหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งกระทบต่อความรู้สึกของประชาชนคนไทย

ทุกคนยัง (ประสาน เจนร่วมจิต, 2543, หน้า 2-3) และในสถานการณ์ปัจจุบัน ประเทศไทยอยู่ในช่วงกำลังประสบกับปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และความคิดเห็นแตกแยกทางด้านการเมืองอย่างมาก ส่งผลกระทบทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรมเพิ่มจำนวนมากขึ้น

อาวุธปืนย่อมมีทั้งประโยชน์และโทษ ดังนั้นจึงต้องมีการจัดการควบคุมอาวุธปืนเพื่อนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด หากปล่อยปละละเลยไม่มีการจัดการควบคุมหรือจัดการควบคุมไม่เหมาะสมหรือไม่ถูกต้องก็จะเป็นอันตรายอย่างมากต่อชีวิตของประชาชน และจะเป็นเหตุให้สังคมเสื่อมทรามลงไป ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาอย่างต่อเนื่อง การแก้ไขปัญหาคriminal อาชญากรรมต่าง ๆ ก็จะไม่เป็นผลสำเร็จ (ประสาน เจนร่วมจิต , 2543, หน้า 2-3) จึงมีการแก้ไขปรับปรุงการจัดการควบคุมอาวุธปืนให้เหมาะสมและถูกต้อง โดยการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490 อย่างต่อเนื่อง ในเรื่องของการมี ไซ้ และพกพาอาวุธปืน แม้กระทั่งรัฐบาลเองก็มีนโยบายในการป้องกันและปราบปรามที่เป็นรูปธรรมและชัดเจนและต่อเนื่อง

1. วิวัฒนาการของอาวุธปืน

ในสมัยดั้งเดิมมนุษย์ไม่มีอาวุธปืนใช้ จึงได้พัฒนาอาวุธสำหรับการล่าสัตว์และการใช้ทำร้ายศัตรู โดยการใช้หินหรือโลหะ ซึ่งต่อมาได้พัฒนาทำให้มีความแหลมคม มีประสิทธิภาพทำร้ายมากขึ้น มีการทำอาวุธให้สามารถทำร้ายศัตรูทั้งในระยะใกล้ประชิดตัว เช่น มีด หอก ดาบ และอาวุธที่ใช้ทำร้ายศัตรูในระยะไกล ๆ เช่น หน้าไม้ เกาทัณฑ์ ธนู

ต่อมามีการค้นพบสารเคมี เช่น กำมะถัน ดินประสิว เมื่อนำมาผสมกันเข้าและบดอัดแน่น ใช้ทำเป็นลูกกระสุน และได้มีการสร้างปืนใหญ่โดยการใช้ลูกกระสุนดินดำ ซึ่งต่อมาได้มีการพัฒนาอาวุธปืนจนกระทั่งเป็นอาวุธที่มีประสิทธิภาพสามารถทำอันตรายต่อชีวิตและร่างกายได้โดยง่าย แม่นยำ และร้ายแรง (ประสาน เจนร่วมจิต, 2543, หน้า 6)

2. วัตถุประสงค์ในการสร้างอาวุธปืน

วัตถุประสงค์เดิมในการสร้างอาวุธปืน ก็เพื่อใช้เป็นเครื่องทำร้ายต่อมนุษย์และสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ โดยในปัจจุบันอาวุธปืนถูกใช้เป็น 2 แนวทาง คือ

2.1 เพื่อใช้เป็นการคุ้มครองความปลอดภัยต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน ตลอด จนใช้เพื่อการศึกษา ซึ่งเป็นแนวทางที่ดี เพราะมนุษย์มีสิทธิและหน้าที่ในการป้องกันตนเองและทรัพย์สิน

2.2 เพื่อใช้เป็นการมือทำลายชีวิตคนและสัตว์ ซึ่งเป็นแนวทางที่ไม่ดีและไม่ถูกต้องตามกฎหมายและศีลธรรม

ปืนเป็นอาวุธที่มีอำนาจร้ายแรงสามารถทำลายชีวิตคนและสัตว์ได้ในระยะไกล และระยะใกล้ประชิดตัว มีวัตถุประสงค์เพื่อการสร้างเพื่อเป็นเครื่องประหารชีวิตของมนุษย์และสัตว์ที่มี

อานุภาพร้ายแรง โดยใช้อย่างแม่นยำ มีลูกกระสุนที่ใช้ดินปืน ปัจจุบันมีการพัฒนาใช้กล้องส่องเล็งเป้า ใช้แสงเลเซอร์ ใช้ดาวเทียมนำเป้า ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย มีการพัฒนาลูกกระสุนปืนหลายแบบ ทำให้เป็นเครื่องมือการทำลายล้างชีวิตของมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและหวังผลได้มาก (ประสาน เจนร่วมจิต, 2543, หน้า 6-7)

3. ความหมายของ “ปืน”

ปืน หมายถึง อาวุธจำพวกหนึ่งใช้อย่างยิงด้วยดินระเบิด หรือความอัดดันของอากาศ มีหลายชนิด ลักษณะนามว่า กระบอก (Fire-Arms) โบราณเรียก ศร, หน้าไม้, เกาทัณฑ์ ว่า ปืน (พจนานุกรมไทย, 2536, หน้า 595)

4. ความหมายของ “อาวุธ”

อาวุธ หมายถึง เครื่องใช้สำหรับต่อสู้รบพุ่งหรือทำร้ายศัตรู คู่ต่อสู้ เช่น คนใช้ดาบ ปืน ฯลฯ ความใช้เขาเป็นอาวุธ นกกระจอกเทศใช้เขาเป็นอาวุธเตะได้แรงเหมือนม้า เสือใช้เขี้ยวและเล็บเป็นอาวุธ ฯลฯ

อาวุธแบ่งออกได้ 2 ประเภท คือ

- 4.1 อาวุธโดยสภาพ คือ สิ่งที่ทำไว้เป็นเครื่องประหารโดยตรง เช่น ปืน หอก ดาบ แหวน หลาว
- 4.2 อาวุธโดยการใช้ สิ่งที่มีได้ทำไว้เป็นเครื่องประหารโดยตรง แต่สามารถนำมาใช้เป็นอาวุธ เช่น ไม่นานหาบของ สากที่ใช้ตำกับครก ซึ่งเอาไว้ใช้ประทุษร้ายได้

5. ความหมายของ “อาวุธปืน”

อาวุธปืน หมายรวมตลอดถึงอาวุธทุกชนิด ซึ่งใช้ส่งเครื่องกระสุนปืนโดยวิธีระเบิดหรือกำลังดันของแก๊สหรืออัดลมหรือเครื่องกลไกอย่างใด ซึ่งต้องอาศัยอำนาจของพลังงาน และส่วนหนึ่งส่วนใดของอาวุธนั้น ๆ ซึ่งรัฐมนตรีเห็นว่าสำคัญและได้ระบุไว้ในกฎกระทรวง (ความหมายตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490 มาตรา 4 (1))

อาวุธปืน ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490 มาตรา 4 (1) สามารถจำแนกได้ดังนี้

5.1 อาวุธปืนโดยตรง ได้แก่

- 5.1.1 อาวุธสำหรับใช้อยิง
- 5.1.2 มีเครื่องประกอบด้วยลำกล้องที่ทำด้วยโลหะ ที่ทันทันต่อแรงระเบิดของดินปืน
- 5.1.3 ดินระเบิดที่เป็นพลังขับเคลื่อนกระสุนให้ออกจากลำกล้อง

5.1.4 เครื่องจุดชนวนดินระเบิดหรือที่เรียกว่าเครื่องลั่นไก และ

5.1.5 กระสุนซึ่งส่วนมากทำด้วยเหล็กหรือตะกั่ว เรียกว่า เครื่องกระสุนปืนจะถูก
จับดันออกจากลำกล้องด้วยแรงระเบิดของดินปืน (ประธาน เจนร่วมจิต, 2543, หน้า 7)

5.2 นอกจากอาวุธปืนที่กล่าวใน ข้อ 5.1 แล้ว ยังให้ความหมายตลอดถึงอาวุธทุกชนิดที่ใช้ส่งเครื่องกระสุนปืนโดยวิธีระเบิด หรือกำลังดันของแก๊สหรืออัดลม หรือเครื่องกลไกอย่างไร ซึ่งต้องอาศัยอำนาจพลังงานและส่วนหนึ่งส่วนใดของอาวุธนั้น ๆ ซึ่งรัฐมนตรีเห็นว่าสำคัญและได้ระบุไว้ในกฎกระทรวง (ประธาน เจนร่วมจิต, 2543, หน้า 8)

5.3 ส่วนของอาวุธปืนที่ให้ถือเป็นอาวุธปืนนั้น ได้แก่ส่วนใดส่วนหนึ่งของอาวุธปืนตามข้อ 1 แห่งกระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2491 ดังนี้

5.3.1 ลำกล้อง คือ ลำกล้องของอาวุธปืนที่เป็นปืนตามกฎหมายนั่นเอง

5.3.2 เครื่องลูกเลื่อน หรือส่วนประกอบสำคัญของเครื่องลูกเลื่อนที่เป็นปืนอัตโนมัติอย่าง ยู.เอส.อาร์มี. หรือออโตเมติก โคลท์ เป็นต้น ซึ่งต้องมีลำเลื่อนสำหรับให้กระสุนปืนเคลื่อนเข้าลำเพลิง แล้วเมื่อยิงแล้วปลอกจะได้อัตโนมัติออกไปทางช่องที่ลูกปืนนัดต่อไปถูกดันขึ้นมาจากแม็กกาซีนแล้วถูกผลักเข้าไปในลำเพลิงเพื่อใช้ยิงในครั้งต่อไป

สำหรับส่วนประกอบสำคัญของเครื่องลูกเลื่อนนั้น ก็ได้แก่สปริงสำหรับบังคับให้ลำเลื่อนเดินหน้าถอยหลังตามจังหวะอัตโนมัติของมัน

5.3.3 เครื่องลั่นไกหรือส่วนประกอบสำคัญของเครื่องลั่นไกส่วนนี้ ได้แก่ เข็มแทงชนวน นกสับ และไกปืน เป็นต้น

5.3.4 เครื่องส่งกระสุนของกระสุน หรือส่วนประกอบสำคัญของสิ่งเหล่านั้น ได้แก่แม็กกาซีนสำหรับเป็นออโตเมติกดังกล่าว สปริงในแม็กกาซีนสำหรับให้กระสุนปืนเคลื่อนเข้ารังเพลิงก็ถือเป็นส่วนประกอบสำคัญของเครื่องส่งกระสุนได้ตามในนี้ (ชานาญ ชื่นยินดี , 2540, หน้า 28-29)

6. อาวุธปืนตามกฎหมายไทย

อาวุธปืนตามกฎหมายไทยนั้น แยกได้เป็น 2 ประเภท คือ

6.1 ประเภทที่ 1 อาวุธปืนสำหรับเอกชนใช้นั้น เป็นอาวุธปืนธรรมดาที่กฎหมายอนุญาตให้ประชาชนทั่วไปมีไว้ใช้ได้ทั้งในการกีฬา และการเก็บไว้เป็นพิพิธภัณฑ์ ดังนั้นอาวุธปืนในประเภทที่ 1 จึงแยกได้อีก 2 ประเภท คือ

6.1.1 อาวุธปืนที่อยู่ในสภาพดี

6.1.2 อาวุธปืนชำรุดจนใช้ไม่ได้

6.2 ประเภทที่ 2 อาวุธปืนสงคราม ซึ่งไม่อนุญาตให้เอกชนใช้ เรียกว่า “อาวุธปืนใช้เฉพาะแต่ในสงคราม” โดยให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดว่า อาวุธปืนชนิดใดเป็นอาวุธปืนใช้เฉพาะแต่ในสงครามบ้าง

กระทรวงมหาดไทยได้ออกกฎกระทรวงฉบับที่ 11 (พ.ศ.2522) ข้อ 2 ไว้ดังนี้ อาวุธปืนที่นายทะเบียนจะออกใบอนุญาตให้ได้ตามมาตรา 7 หรือ มาตรา 24 จะต้องเป็นอาวุธชนิดและขนาดดังต่อไปนี้

(ก) อาวุธปืนชนิดลำกล้องมีเกลียวที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางปากลำกล้องไม่เกิน 11.44 มม.

(ข) อาวุธปืนชนิดลำกล้องไม่มีเกลียว ดังต่อไปนี้

- ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางปากลำกล้องไม่ถึง 20 มม.

- ปืนบรรจุปาก ปืนลูกซอง หรือปืนพลูสัญญาณ

(ค) อาวุธปืนชนิดที่เครื่องกลไกสำหรับบรรจุกระสุนเอง ให้สามารถยิงซ้ำได้ ดังต่อไปนี้

- ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางปากลำกล้องไม่ถึง 160 มม.

- ปืนลูกซอง

- ปืนลูกกรดขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางปากลำกล้องไม่ถึง 5.6 มม.

(ง) อาวุธปืนชนิดเครื่องบังคับเสียงให้เบาผิดปกติ

(จ) อาวุธปืนชนิดไม่ใช่กระสุนปืนเป็นที่บรรจุวัตถุเคมีที่ทำให้เกิดอันตราย หรือเป็นพิษหรือไม่ใช่เครื่องกระสุนปืนที่บรรจุเชื้อโรค เชื้อเพลิง หรือวัตถุที่มีอันตรายสูง (สมพร พรหม - หิตาธร, 2541, หน้า 8-11)

7. รายละเอียดเกี่ยวกับประเภทและยี่ห้อของอาวุธปืน

7.1 ประเภทปืนพกจำแนกเป็น ปืนพกไทยประดิษฐ์ ปืนพกอัตโนมัติ คอลรีวอล-เวอ์ สมิทแอนด์เวลสัน ลาม่า คอลซูปเปอร์ บราวน์นิ่ง โคลท์แอสตรา สตาร์ รูบี้

7.2 ประเภทปืนลูกซอง จำแนกเป็นปืนลูกซองสั้น และปืนลูกซองยาว

7.3 ประเภทปืนลูกกรด

7.4 ประเภทปืนที่ใช้ในราชการสงคราม จำแนกเป็น ปืนคาร์ไบน์ ปืนเอ็ม 2 ปืนเล็กสั้นบรรจุเอง ปืนเล็กสั้นหรือยาว ปืนเอ็ม 16 ปืนเล็กยาวแบบ 88 ปืนกลมือทอมสัน

7.5 ประเภทปืนแก๊ป

8. นโยบายของรัฐในการให้มิใช่ และพกพาอาวุธปืนของประชาชน

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (2538, หน้า 247-249) ได้รวบรวมความเป็นมาของกฎหมายอาวุธปืนในประเทศไทยว่า เนื่องจากอาวุธปืนเป็นศาสตราวุธอันร้ายแรงสามารถที่จะทำอันตรายต่อชีวิตและร่างกายแก่บุคคลได้โดยง่าย หากอยู่ในความครอบครองของบุคคลและนำไปใช้ในทางมิชอบแล้ว ย่อมจะทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น และอาจทำให้บุคคลอื่นได้รับอันตรายถึงแก่ชีวิตได้ ดังนั้น ความคิดที่จะออกกฎหมายควบคุมการมีอาวุธปืนไว้ในความครอบครองของบุคคล จึงมีมานานแล้ว จะเห็นได้ว่าในสมัยกรุงศรีอยุธยา พ.ศ.2295 ได้มีการออก “กฎให้แก่ผู้รักษาเมืองผู้รั้งกรมการเมือง จ.ศ.144” กำหนดให้มีการทำคำนิรूपพรรณปืนไว้ว่า

...ถ้าลูกบ้านนั้นมีปืนไว้สำหรับตัวใช้ ก็ให้เอาปืนนั้นมาช่วยบอกแก่ผู้ใหญ่ นายบ้าน และให้ผู้ใหญ่บ้านนั้นวัดชันยาวและกฎหมายเอารูปพรรณปืนนั้นไว้ ถ้าเลหาจากภูมิได้ให้เอาไปให้ผู้รักษาเมือง ผู้รั้งกรมการเมืองจากปืนนั้นลงในถ้ำล่องปืนนั้นให้สำคัญตามกฎหมาย” แล้วให้มอบปืนนั้นไว้ให้แก่เจ้าของให้เอาไว้สำหรับตัว...

ต่อมาได้มีข้อบังคับเกี่ยวกับอาวุธปืน เท่าที่ปรากฏส่วนใหญ่มักอยู่ในรูปของประกาศ กล่าวคือ ในปี จ.ศ. 1220 (พ.ศ.2401) ได้มี “ประกาศตั้งผู้จับคนยิงปืนในแขวงกรุงเทพฯ โดยมีได้บอกปากเสีย” และในปี จ.ศ.1220 นั้นเองกฎได้มี “ประกาศเรื่องยิงปืนให้ขออนุญาตก่อน”

ในปี จ.ศ. 1220 (พ.ศ.2401) มี “ประกาศห้ามไม่ให้พนักงานผู้ยิงปืนพิธิตรุษ ทำอย่างอายนาก อ้ายแยม ปีเถาะนพศก ” ในประกาศฉบับนี้มีความบัญญัติว่า อ้ายนาก หลวงสุรินทรเดช และ อ้ายแยมขุนจงใจยุทธ ทำความผิดให้ขัดเคืองใต้ฝ่าละอองฯ ให้ลงพระราชอาญาจำไว้ ณ กูก ถ้าพนักงานยิงปืนในพระราชพิธิตรุษ ณ วัน 14ฯ 4 ค่ำ ปีเถาะนพศก ถ้าผู้ต้องการยิงปืนกระทำความผิดให้ขัดเคืองฝ่าละอองฯ เหมือนอย่างอ้ายนาก อ้ายแยม จะเอาตัวผู้นั้นทำโทษถึงประหารชีวิตพร้อมด้วยกันกับอ้ายนาก อ้ายแยมนั้น

ต่อมาไม่ปรากฏแน่ชัดว่าเป็นปีใด ได้มี “ประกาศยิงปืนอาภูนา ฟังตะวันตก”

ในปี จ.ศ.1236 (พ.ศ.2417) มี “ประกาศเรื่องปืนแคตริงกัน” โดยกำหนดห้ามมิให้ซื้อ ขาย แลกเปลี่ยน หรือหาไว้ใช้สอยซึ่งปืนแคตริงกัน

ในปี จ.ศ. 1246 (พ.ศ.2427) มี “ประกาศห้ามเครื่องศาสตราวุธ กระสุนดินดำ” โดยกำหนดห้ามมิให้นำเครื่องศาสตราวุธ และกระสุนดินดำและเครื่องระเบิดต่าง ๆ เข้ามาในราชอาณาจักร และมี “ประกาศเจ้านครเชียงใหม่ ห้ามมิให้ราษฎรลักลอบซื้อเครื่องศาสตราวุธ กระสุนดินดำ”

ต่อมา ร.ศ. 118 (พ.ศ.2442) มี “ประกาศข้อบังคับสำหรับอาวุธต่าง ๆ กระสุนดินปืนซึ่งมาจากต่างประเทศให้ใช้ไปพลางก่อน ร.ศ.118” โดยห้ามมิให้ผู้ใดบรรทุกเครื่องศาสตราวุธ กระสุนดินดำเข้าในราชอาณาจักรสยาม เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานฝ่ายสยามก่อน และให้ตรา

พระราชบัญญัติเข้าโดยผิดกฎหมายที่กำหนดมิโทษปรับและจำขัง หรือทั้งปรับทั้งจำและให้รับเป็นของ
รัฐบาลสยาม

ในปี ร.ศ. 118 (พ.ศ.2442) อีกเช่นกัน ได้มี “ประกาศห้ามมิให้ถืออาวุธปืนและยิงปืน และ
ให้จุดไฟตามเพลิงในเวลากลางคืนในมณฑลต่างๆ” แต่ประกาศนี้ได้ถูกยกเลิกไปในปี ร.ศ.128 (พ.ศ.
2452)

ในปี ร.ศ. 128 (พ.ศ.2452) ก็ได้มี “ประกาศข้อบังคับสำหรับการที่จะนำปืนและปืนคัน
กระสุนดินดำเข้ามาในมณฑลภูเก็ต” ซึ่งเป็นการให้อำนาจข้าหลวงเทศาภิบาล และผู้ว่าราชการเมือง
ในมณฑลภูเก็ต ออกใบอนุญาตให้นำปืนเข้ามาในเมืองได้ตามข้อบังคับที่กำหนดไว้

ในปี ร.ศ. 131 (พ.ศ.2455) จึงได้มี “พระราชบัญญัติอาวุธปืน และเครื่องกระสุนปืน รัตน
โกสินทรศก 131” พระราชบัญญัตินี้ห้ามมิให้ผู้ใดทำ หรือซ่อมแซม หรือค้าขาย หรือมีอาวุธปืน
เครื่องกระสุนปืนในราชอาณาจักร โดยมีได้รับอนุญาตจากรัฐบาล ส่วนอาวุธปืนและเครื่องกระสุน
ปืนที่ใช้ในยามสงคราม ห้ามมิให้ออกใบอนุญาตในการนำเข้า ทำ ซื้อขาย ซ่อมแซมเป็นอันขาด แต่
เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติอาวุธปืน และเครื่องกระสุนปืน รัตนโกสินทรศก31 (พ.ศ.2455)
นั้น ให้ใช้บังคับเฉพาะกรุงเทพมหานคร (ตั้งแต่ 1 ตุลาคม ร.ศ. 113 เป็นต้นไป) และได้กำหนดว่าถ้า
จะให้บังคับใช้ในมณฑลอื่นจะประกาศในราชกิจจานุเบกษา จนกระทั่งวันที่ 7 สิงหาคม ร.ศ. 132
(พ.ศ.2546) จึงมี “พระราชบัญญัติอาวุธปืน และเครื่องกระสุนปืน รัตนโกสินทรศก 131” กำหนดให้
ใช้ใน 17 มณฑล ตั้งแต่ 1 พฤศจิกายน ร.ศ.132 (พ.ศ.2456) เป็นต้นไป

หลังจากได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติอาวุธปืน และเครื่องกระสุนปืน รัตนโกสินทรศก
131 แล้ว ก็ได้มีประกาศและกฎเสนาบดีต่าง ๆ ที่ออกตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน และเครื่อง
กระสุนปืน รัตนโกสินทรศก 131 และในปี พ.ศ.2458 ก็ได้มี “ประกาศแก้ไขเปลี่ยนแปลงพระราช -
บัญญัติอาวุธปืน และเครื่องกระสุนปืน รัตนโกสินทรศก 131” โดยกำหนดคำว่าอาวุธปืนเสียใหม่
ให้มีความหมายว่าอาวุธปืนทุกชนิดรวมทั้งที่ใช้อยู่ได้ด้วยวิธีอัดลมหรือเครื่องกลอย่างใด และตลอด
ถึงส่วนใดของอาวุธปืนนั้น ๆ ด้วย แต่ไม่กินความถึงปืนสำหรับเด็กเล่น

จนกระทั่งปี พ.ศ. 2477 จึงประกาศใช้ “พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุ
ระเบิด และดอกไม้เพลิง พ.ศ.2477” กฎหมายฉบับนี้ใช้บังคับอยู่ในระหว่างปี พ.ศ.2477 จนถึง พ.ศ.
2490 และมีการแก้ไขเพิ่มเติมรวม 5 ครั้ง จนท้ายที่สุดได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติอาวุธปืน
เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 ซึ่งได้มีการบังคับใช้มา
ตั้งแต่วันที่ 10 กันยายน พ.ศ.2490 จนถึงปัจจุบัน โดยมีการแก้ไขเพิ่มเติมหลายครั้ง ตามสภาพสังคม
และนโยบายการควบคุมอาวุธปืนไม่แน่นอน ส่วนใดของกฎหมายที่จำเป็นต้องอาศัยดุลพินิจเป็น
หลัก จึงมีการเปลี่ยนแปลงตามกระแสสังคมไปด้วย

สมพร พรหมพิลาธร (2541, หน้า 1-2) ได้ศึกษาอาวุธปืนว่า คนไทยรู้จักอาวุธปืนมาแต่บรรพบุรุษในสมัยอยุธยาที่รู้จักปืนกันแล้ว เช่น พระแสงปืนต้นข้ามแม่น้ำสะโตงของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เป็นต้น ซึ่งเข้าใจว่าเป็นต้นกำเนิดของปืนแก๊ป ที่มีลำกล้องยาว ทำด้วยเหล็กทนความร้อนสูง บรรจุดินปืนเป็นทางปากกระบอก แดมด้วยลูกปรายทำด้วยตะกั่ว เม็ดกลม ๆ หรือวัตถุอื่นก็ได้ที่มีความแข็งไม่น้อยกว่าลูกดินเหนียวที่ยิงด้วยหนังสติ๊ก หลังจากยัดดินปืนกับกระสุนลูกปรายแล้วจะต้องใช้ไม้ทำเป็นก้านยาว ๆ เท้ากับความยาวของกระบอกปืนแยงลงไปทางกระบอกเพื่อยัดดินปืนและกระสุนปืนปรายให้แน่นหนา เพื่อเป็นหลักประกันว่าเมื่อดินดำโดนประทุไฟฟ้าเข้ามันจะส่งแรงขับเคลื่อนมหาศาลออกไปทางกระบอกปืน พร้อมด้วยกระสุนลูกปรายที่พุ่งออกไปข้างหน้าตามแรงขับเคลื่อนนั้น

ปืนกระบอกแรกของโลกเรียกว่า แฮนด์ แคนนอน (Hand cannon) มีลักษณะคล้ายเครื่องยิงจรวดหรือ อาร์.พี.จี ในปัจจุบัน ซึ่งมีใช้กันในคริสต์ศตวรรษที่ 13 โดยจุดชนวนดินระเบิดด้วยเหล็กร้อนหรือถ่านหิน สำหรับปืนแก๊ปของไทยเรามีตะบันไฟสำหรับให้หนักปืนสับแก๊ส เพื่อให้ประกายไฟรอดูตะบันไฟเข้าไปจุดดินปืนข้างในกระบอก อันจะยังผลให้เกิดการระเบิดขึ้นในลำกล้องปืนนั้น แล้วส่งแรงขับเคลื่อนออกทางปากกระบอกปืน พร้อมด้วยกระสุนลูกปรายที่พุ่งฉิวไปหาเป้าข้างหน้า

ต่อมาคริสต์ศตวรรษที่ 18 โลกเรารู้จักใช้ปืนที่มีลำกล้องเป็นเกลียวอยู่ข้างในเพื่อรีดลูกปืนให้หมุนตัวออกจากลำกล้อง วิธีนี้จะทำให้ทิศทางของกระสุนปืนเกิดความแม่นยำยิ่งขึ้น แล้วกระสุนลูกของกระสุนเม็คนุ่มแบบต่าง ๆ ก็อุบัติขึ้นมาในปี 1850 เช่น ขนาด .38 หรือ 17 มม. เป็นต้น เพื่อสร้างความสะดวกรวดเร็วและความมั่นใจในการยิงปืนเป็นเอกประสงค์จนทุกวันนี้

กองวิจัยและวางแผน กรมตำรวจ (2514, หน้า 12-23) ได้วิจัยอาวุธปืนเถื่อนว่า ในปัจจุบันนี้บ้านเมืองได้เจริญขึ้นเป็นอันมากควบคู่ไปกับความเจริญก้าวหน้าที่สมาชิกของสังคมต้องการ คือความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน (Physical safety needs) สืบเนื่องจากความต้องการดังกล่าวนี้ อาวุธปืนจึงเป็นสิ่งจำเป็นของสมาชิกในสังคมและถ้ามีไว้เพื่อป้องกันชีวิตและทรัพย์สินของตนอย่างแท้จริง ก็ย่อมเป็นการช่วยเหลือเจ้าพนักงานตำรวจในการปราบปรามโจรผู้ร้ายได้ทางหนึ่ง แต่ประชาชนได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนนั้น มักนำไปใช้ในทางมิชอบ เช่น ให้พวกพ้องเพื่อนฝูงนำไปใช้ในการกระทำความผิดกฎหมายเสีย อาวุธปืนที่มีคุณภาพดีเป็นอาวุธปืนซึ่งผลิตขึ้นจากต่างประเทศและมีราคาแพงมาก การอนุญาตมีและใช้อาวุธปืนต่อทางราชการกว่าจะได้ค่อนข้างเป็นไปด้วยความลำบาก นับว่าเป็นเหตุให้เกิดมีการผลิตอาวุธปืนเถื่อนขึ้นจำหน่ายทั่วไป อาวุธที่ผลิตขึ้นเองนี้มีราคาถูกกว่าปืนที่ผลิตในต่างประเทศมาก ประชาชนมีเงินเพียง 200-300 บาท ก็สามารถที่จะซื้อได้ ส่วนการที่จะได้มีอาวุธปืนไว้ในความครอบครองโดยมิชอบซึ่ง

มีความคิดตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนนั้น ก็ต้องใช้วิธีการชุกชอนไว้เพราะป้องกันไม่ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุม ถึงแม้มีตัวบทกฎหมายกำหนดโทษแก่ผู้มีอาวุธปืนไว้ในครอบครองโดยมิได้รับอนุญาตก็ตาม แต่ประชาชนส่วนมากโดยเฉพาะคนร้ายก็ยังนิยมมีไว้เสมอ และการใช้อาวุธปืนที่ผิดกฎหมายก็แทบจะมีจำนวนมากขึ้นทุก ๆ วัน เพราะผู้ผลิตปืนได้ผลิตให้มีคุณสมบัติพอใช้การได้และราคาถูกเป็นการล่อใจ

การกระทำความผิดเกี่ยวกับอาวุธปืนผิดกฎหมายนี้ ถ้าเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สนใจการดำเนินการจับกุม โดยจริงจัง ก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่โจรผู้ร้ายชุกชุม อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่คนร้ายใช้อาวุธปืน ซึ่งเป็นอาวุธร้ายแรงเป็นเครื่องมือกระทำความผิด เช่น ในคดีประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกาย และทรัพย์สิน หากปล่อยโอกาสให้ทุกคนมีอาวุธปืนผิดกฎหมายใช้กันอย่างแพร่หลายแล้ว อาชญากรรมก็จะเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่เจ้าหน้าที่ตำรวจในฐานะผู้รักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง จะต้องดำเนินการปราบปรามจับกุมอาวุธปืนที่ผิดกฎหมายอย่างเข้มงวดและต่อเนื่องกันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อยับยั้งอาชญากรรมที่บ่อนทำลายความสงบสุขของประชาชนให้ได้ผล

ผศ.ดร. ชานาญ เวช (2542, หน้า 88) ได้ให้ข้อมูลการควบคุมอาวุธปืนเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลประเทศออสเตรเลียว่า หนึ่งปีเต็มหลังจากรัฐบาลทุ่มเงินกว่า 500 ล้านดอลลาร์ เป็นค่าชดเชยให้ประชาชนเจ้าของปืนรวม 640,381 กระบอก เพื่อยึดปืนเหล่านั้น ไปทำลายทิ้ง ซึ่งรวมทั้งปืนลูกกระบอกและปืนลูกซองกึ่งอัตโนมัติด้วย ผลที่ได้รับคือ อาชญากรรมเพิ่มขึ้นอย่างมากมาชนิดปกปิดโดยผู้ที่สนับสนุนการควบคุมอาวุธปืนเพียงกล่าวว่า “รออีกหน่อย... สังคมจะปลอดภัยขึ้น... แล้วก็จะเห็นเอง...” นักการเมืองของออสเตรเลียกำลังถูกฟ่งเล็งและไม่สามารถอธิบายได้ว่า ทำไมหลักจากทุ่มเทเงินทั้งความพยายามครั้งใหญ่เพื่อ “จำกัดปืนให้หมดไปจากสังคม” แล้วจึงไม่มีตัวเลขใดแสดงว่ามีความปลอดภัยเพิ่มขึ้นเลย

Newsweek ได้สำรวจสถิติชี้ว่าการเกิดปัญหาการใช้อาวุธปืนเช่นฆ่ากันในโรงเรียนและตามถนนในประเทศสหรัฐอเมริกา ปรากฏว่าประชาชนจำนวนร้อยละ 78 ออกเสียงให้การควบคุมอาวุธปืนเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการเลือกตั้งประธานาธิบดี หลังจากในยุค ปี ค.ศ. 1960 ที่เกิดเหตุการณ์ลอบสังหารประธานาธิบดีเคนเนดีและสาธุคุณ คิง ต่อมาได้มีการควบคุมการใช้อาวุธปืนเพิ่มขึ้นอีกในช่วงปี ค.ศ.1981 ที่ประธานาธิบดีเรแกนดำเนินการควบคุมที่มีวิธีการแตกต่างไปจากครั้งก่อน และมีที่ท่าว่าจะมีพลังให้มีมาตรการเด็ดขาดเพิ่มขึ้น เพราะ เหตุจากการถูกสังหารจากอาวุธปืนเป็นเด็ก ๆ และผู้ช่วยเลี้ยงเด็ก ทำให้รัฐต้องดำเนินการเร่งผลักดันให้มีการออกกฎหมายควบคุมการใช้อาวุธปืนอย่างเร่งด่วน และจากการทำ Newsweek poll ปรากฏว่าประชากรจำนวนร้อยละ 74 ได้ออกเสียงสนับสนุนให้มีการจดทะเบียนการพกพาอาวุธปืน และประชากรจำนวนร้อยละ

ละ 93 ได้ออกเสียงให้มีการสำรวจ ตรวจสอบ ผู้ที่ขอใบอนุญาตมีอาวุธปืนก่อนที่จะอนุญาตให้ซื้ออาวุธปืนได้ และประชากรจำนวนร้อยละ 78 ได้ออกเสียงเห็นว่านโยบายการควบคุมอาวุธปืนมีความสำคัญในการเลือกตั้งประธานาธิบดีในปีหน้าอย่างยิ่ง และมีประชาชนอีกจำนวนร้อยละ 34 ถึงร้อยละ 26 ที่ได้ออกเสียงเห็นด้วยกับแนวความคิดของฝ่ายพรรคเดโมแครท และจากการสำรวจยังพบว่าประชาชนจำนวนร้อยละ 21 ที่เป็นเจ้าของอาวุธปืนพอใจให้มีการต่อต้านการใช้อาวุธปืนโดยเคร่งครัด และมีประชากรจำนวนร้อยละ 50 ของผู้ที่ไม่ได้เป็นเจ้าของอาวุธปืนพอใจให้มีการต่อต้านการใช้อาวุธปืนโดยเคร่งครัด

แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับสิ่งเทียมอาวุธปืน

1. ความหมายของ “สิ่งเทียมอาวุธปืน”

สิ่งเทียมอาวุธปืน หมายความว่า สิ่งซึ่งมีรูปและลักษณะอันน่าจะทำให้หลงเชื่อว่าเป็นอาวุธปืน (ความหมายตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490 มาตรา 4 (5))

สิ่งเทียมอาวุธปืน ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490 มาตรา 4 (5) ผู้ศึกษาขออธิบายลักษณะของสิ่งเทียมอาวุธปืน ดังนี้

2. ลักษณะและองค์ประกอบของสิ่งเทียมอาวุธปืน

2.1 ปืนที่จำลองเลียนแบบอาวุธปืน ทั้งกลไกการทำงาน ขนาด สี สัน รูปร่าง และกลิ่นที่เข้ากับอาวุธปืนจริง

2.2 มีกลไกการทำงาน โดยใช้แก๊สหรืออัดลมเป็นแรงขับเคลื่อนกระสุนที่ทำมาจากพลาสติกหรือผลิตภัณฑ์เซรามิกสังเคราะห์ ที่มีน้ำหนักเบา

2.3 แรงขับเคลื่อนออกจากปากลำกล้องที่มีความเร็วต้นและแรงปะทะเป้าหมาย ไม่มีอำนาจพรุนแรงที่สามารถทำอันตรายต่อชีวิตหรือร่างกายได้ดังเช่นอาวุธปืนโดยทั่วไป

2.4 เป็นปืนที่ผลิตจากพลาสติกและเหล็กกรรมดาบางส่วน จึงไม่มีความแข็งแรงทนทานเพียงพอที่จะใช้เป็นอาวุธส่งเครื่องกระสุนปืนได้

3. ประเภทของสิ่งเทียมอาวุธปืน ผู้ศึกษาขอจำแนกประเภทของสิ่งเทียมอาวุธปืน ดังนี้

3.1 ปืนที่ทำมาจากพลาสติกที่เป็นของเล่นสำหรับเด็กในรูปแบบโมเดลและปืนเก็บทิ้งแบบยิงลูกออกมาได้และยิงลูกออกมาไม่ได้มีแต่เสียงอย่างเดียว ไม่เป็นอันตรายทั้งต่อตัวผู้เล่นเองและบุคคลอื่น แต่มีรูปและลักษณะอันน่าจะทำให้หลงเชื่อว่าเป็นอาวุธปืน

3.2 ปืนที่มีกลไกแบบสปริงอัดลมธรรมดาแล้วยิงทีละนัด ไม่มีอนุภาพรุนแรงที่สามารถทำอันตรายต่อชีวิตหรือร่างกายได้ดังเช่นอาวุธปืนโดยทั่วไป แต่สามารถทำอันตรายสาหัสได้ หากยิงโดนจุดสำคัญ เช่น ดวงตา

3.3 ปืนที่ใช้ในกีฬา บีบี กัน ย่อมาจาก Ball bullet gun หรือ Air soft gun กีฬาฟันท์บอล (Paintball) ได้แก่ ปืนสั้นไฟฟ้า ปืนยาวไฟฟ้า ปืนสั้นอัดลม ปืนยาวอัดลม ปืนสั้นอัดแก๊ส เป็นปืนซึ่งมีรูปและลักษณะอันน่าจะทำให้หลงเชื่อว่าเป็นอาวุธปืน ไม่มีอนุภาพรุนแรงที่สามารถทำอันตรายต่อชีวิตหรือร่างกายได้ดังเช่นอาวุธปืนโดยทั่วไป แต่สามารถทำอันตรายสาหัสได้ หากยิงโดนจุดสำคัญ เช่น ดวงตา

ลักษณะและองค์ประกอบของสิ่งเทียมอาวุธปืนในข้อ 2 และประเภทของสิ่งเทียมอาวุธปืนในข้อ 3 ผู้ศึกษาได้พิจารณาจากบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง บีบี กัน เป็นอาวุธปืนตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 หรือ ไม่ (Tanghuasengbbzone, ออนไลน์, 2553)

กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือ ที่ มท 0307.4/10220 ลงวันที่ 3 ตุลาคม 2551 ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า นายฉัฐพงษ์ กิ่งแก้ว ประธานชมรม บีบี กัน อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย มีหนังสือถึงอธิบดีกรมการปกครอง ขอรื้อว่า บีบี กัน เป็นอาวุธปืนตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 หรือ ไม่ และประชาชนที่ครอบครอง บีบี กัน อยู่ขณะนี้มีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวหรือไม่ หากผิดกฎหมายต้องปฏิบัติอย่างไรให้ถูกต้อง

กรมการปกครองมีหนังสือถึงผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติขอหารือว่าปืนอัดลมเบาและเครื่องกระสุนปืน (บีบี กัน) จะถือเป็นอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน หรือสิ่งเทียมอาวุธปืนตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 หรือ ไม่ อย่างไร ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติตอบข้อหารือสรุปได้ว่าปืนอัดลมเบา (บีบี กัน) ตามตัวอย่างที่กรมการปกครองส่งไปให้ตรวจพิสูจน์ เป็นสิ่งเทียมอาวุธปืนตามมาตรา 4 (5) แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 เนื่องจากมีสภาพคล้ายอาวุธปืน แต่ไม่สามารถส่งเครื่องกระสุนปืนได้ และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5793/2544 วินิจฉัยว่า ตามผลการตรวจพิสูจน์ปรากฏว่าอาวุธปืนของกลางเป็นสิ่งเทียมอาวุธปืนพกชนิดอัดลมชนิดใช้ยิงกับลูกกระสุนพลาสติกทรงกลมขนาด 6 มิลลิเมตร ซึ่งใช้ยิงทำอันตรายแก่ชีวิตและวัตถุไม่ได้ มิใช่อาวุธปืนตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490

คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาวัตถุที่เรียกว่า บี บี กัน ซึ่งกลไกการทำงานเลียนแบบอาวุธปืน มีขนาด สี สัน รูปร่างและน้ำหนักใกล้เคียงกับ อาวุธปืน ยกเว้นกระสุนที่ทำมาจากเม็ดพลาสติกหรือผลิตภัณฑ์เซรามิกสังเคราะห์ ที่มีน้ำหนักเบา ตั้งแต่ 0.12 กรัม ไปจนถึง 0.50 กรัม และมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 6 มิลลิเมตร หรือ 8 มิลลิเมตร มีความเร็วต้น และแรงปะทะที่ 280 ฟุตต่อวินาที จึงมีความเห็นว่า บี บี กัน เป็นอาวุธปืนตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 และให้กรมการปกครองไปพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า ปัจจุบันมีการนำเข้า บี บี กัน จำนวนมากโดยมิได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่ทั้งในลักษณะอาวุธปืนและสิ่งเทียมอาวุธปืน และมีการจัดตั้ง ชมรมหรือสนาม บี บี กัน หลายแห่งในหลายจังหวัด โดยผู้นำเข้าหรือผู้ครอบครองเข้าใจว่า บี บี กัน ไม่ใช่อาวุธปืน หากแจ้งเวียนมติคณะกรรมการร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีมติว่า บี บี กัน เป็นอาวุธปืนตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490 ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อถือปฏิบัติ ประชาชนผู้ครอบครอง บี บี กัน ในขณะนี้โดยมิได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่ อาจเป็นผู้ฝ่าฝืนมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 และมาตรา 72 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองพันถึงสองหมื่นบาท ซึ่งมีผลกระทบต่อประชาชนจำนวนมาก แต่เนื่องจาก สำนักงานตำรวจแห่งชาติ คำพิพากษาศาลฎีกา และคณะกรรมการร่างกฎหมายของ กระทรวงมหาดไทย มีความเห็นเกี่ยวกับ บี บี กัน แตกต่างกัน และเพื่อประโยชน์ในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนและการบังคับใช้กฎหมาย จึงขอหารือดังนี้

1. บี บี กัน เป็นอาวุธปืนตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490 หรือไม่
2. หาก บี บี กัน เป็นอาวุธปืนตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 ประชาชนที่ครอบครอง บี บี กัน อยู่ในขณะนี้โดยมิได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่ ถือเป็นผู้ฝ่าฝืนมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490 หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 11) ได้พิจารณาข้อหารือของกระทรวงมหาดไทย โดยได้รับฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) และผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า บี บี กัน เป็นคำที่ใช้เรียกปืนอัดลมเบาที่จำลองเลียนแบบ ขนาด สี สัน รูปร่าง และน้ำหนักใกล้เคียงกับอาวุธปืนจริง มีกลไกการทำงานโดยใช้แก๊สหรืออัดลม

เป็นแรงขับเคลื่อนวัตถุที่ทำมาจากพลาสติกหรือเซรามิกสังเคราะห์ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 6 มิลลิเมตร หรือ 8 มิลลิเมตร น้ำหนักตั้งแต่ 0.12 กรัม ไปจนถึง 0.50 กรัม ที่เรียกว่า “Ball Bullet” หรือ “BB” ด้วยแรงขับเคลื่อนออกจากปากลำกล้องที่มีความเร็วต้นและแรงปะทะเป้าหมายประมาณ 200 ถึง 500 ฟุตต่อวินาที ไม่มีอนุภาพรุนแรงที่สามารถทำอันตรายต่อชีวิตหรือร่างกายได้ดังเช่นอาวุธปืนโดยทั่วไป และโดยสภาพโครงสร้างของ บีบี กัน ที่ผลิตจากพลาสติกและเหล็กกรรมดาบางส่วนจึงไม่มีความแข็งแรงทนทานเพียงพอที่จะใช้เป็นอาวุธส่งเครื่องกระสุนปืนได้

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 11) ได้พิจารณาข้อหารือประกอบกับข้อเท็จจริงดังกล่าวแล้วมีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ปัญหาที่ว่า บีบี กัน เป็นอาวุธปืนตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 หรือไม่นั้น เห็นว่า มาตรา 4 (1) และ (2) แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2501 ได้กำหนดคบทนิยามคำว่า “อาวุธปืน” ให้ “หมายความรวมถึงตลอดถึงอาวุธทุกชนิดซึ่งใช้ส่งเครื่องกระสุนปืน โดยวิธีระเบิดหรือกำลังดันของแก๊สหรืออัดลมหรือเครื่องกลใด ๆ อย่างไรก็ดี ซึ่งต้องอาศัยอำนาจของพลังงาน...” และกำหนดคบทนิยามคำว่า “เครื่องกระสุนปืน” ให้ “หมายความรวมถึงตลอดถึงกระสุนโคด กระสุนปราย กระสุนแตก...” เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า วัตถุที่ บีบี กัน ใช้ส่งด้วยกำลังดันของแก๊สหรืออัดลม คือ สิ่งที่ทำมาจากพลาสติกหรือเซรามิกสังเคราะห์ ซึ่งมีใช้เครื่องกระสุนปืน นอกจากนั้น ยังปรากฏข้อเท็จจริงว่า โดยสภาพโครงสร้างของ บีบี กัน ที่ผลิตจากพลาสติกและเหล็กกรรมดาบางส่วนซึ่งไม่มีความแข็งแรงทนทานเพียงพอที่จะใช้ บีบี กัน เป็นอาวุธส่งเครื่องกระสุนปืนได้ ดังนั้น บีบี กัน จึงไม่เป็นอาวุธปืนตามบทนิยามคำว่า “อาวุธปืน” แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490

ประเด็นที่สอง ปัญหาที่ว่า หาก บีบี กัน เป็นอาวุธปืนตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 ประชาชนที่ครอบครอง บีบี กัน อยู่ในขณะนี้โดยไม่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่ ถือเป็นผู้ฝ่าฝืนตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 หรือไม่นั้น เห็นว่า เมื่อได้ให้ความเห็นในประเด็นที่หนึ่งแล้วว่า บีบี กัน ไม่เป็นอาวุธปืนตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 จึงไม่จำเป็นต้องพิจารณาในประเด็นนี้

ทฤษฎีการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพตามหลักกฎหมายธรรมชาติและหลักกฎหมายบ้านเมือง

ในทางนิติปรัชญามีปรัชญาหรือทฤษฎีกฎหมายที่สำคัญสองทฤษฎีคือ ทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติ (The natural law theory) และทฤษฎีกฎหมายบ้านเมือง (The positive law theory) ซึ่งสองทฤษฎีนี้มีแนวคิดที่ขัดแย้งกันอย่างมากพอสมควร ในเรื่องสิทธิและเสรีภาพของบุคคลและการใช้อำนาจอธิปไตยในการปกครองบ้านเมือง แต่ปรัชญากฎหมายบ้านเมืองจะมีอิทธิพลต่อนักกฎหมายทั้งหลายยิ่งกว่าปรัชญากฎหมายธรรมชาติทั้งนี้จะเป็นเพราะ ทฤษฎีกฎหมายบ้านเมืองมีลักษณะเป็นรูปธรรมมองเห็นได้ เข้าใจได้ง่ายกว่าปรัชญากฎหมายธรรมชาติ ซึ่งเป็นนามธรรมเข้าใจยาก ปรัชญากฎหมายธรรมชาติมักจะถูกโจมตีว่าไม่มีตัวตนแท้จริงเป็นเพียงความคิดนักปราชญ์ (กฎหมายชาวบ้าน, ออนไลน์, 2553)

1. ทฤษฎี กฎหมายธรรมชาติ (The natural law theory)

ทฤษฎี กฎหมายธรรมชาติหมายถึง กฎหมายที่อ้างว่ามีอยู่ตามธรรมชาติ เกิดขึ้นเอง มนุษย์ไม่ได้ทำขึ้น กฎหมายอยู่เหนือรัฐใช้ได้ไม่จำกัด กาลเวลา กฎหมายขึ้นอยู่กับเหตุผลที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ ความถูกต้องความผิดไม่อาจเปลี่ยนแปลงอำนาจ หรือความอำเภอกองผู้มีอำนาจแห่งรัฐ เรื่องนี้ซีเซโร (Cicero) ได้กล่าวอย่างไพเราะว่า “กฎหมายคือเหตุผลอันเป็นธรรมชาติซึ่งเป็นสากลและนิรันดร์” กฎหมายธรรมชาติจึงอยู่เหนือรัฐหรือผู้ปกครอง เป็นภาวะวิสัยจากผู้ปกครอง (ไม่อยู่ในอรรถวิสัย) กล่าวคือ “เหตุผลหรือความยุติธรรม” ขาดแต่สภาพบังคับเนื่องจากเป็นกฎหมายอุดมคติ แนวความคิดนี้เกิดขึ้นเพื่อโต้แย้งการใช้อำนาจกดขี่ของผู้ปกครอง หรือ “จำกัดอำนาจอธิปไตย” เสรีภาพ ก่อให้เกิดนิติธรรม กับ นิติรัฐ โดยเฉพาะในซีกโลกตะวันตก ภายหลังการปฏิวัติอันรุ่งเรืองในอังกฤษ ค.ศ.1688 การประกาศอิสรภาพของสหรัฐอเมริกา ค.ศ.1776 และการปฏิวัติฝรั่งเศส ค.ศ.1789 “ชาวตะวันตกถือว่าสิ่งสำคัญสำหรับชีวิตมนุษย์คือ เสรีภาพ แต่เสรีภาพจะมีไม่ได้ถ้าใช้การมีอำนาจของผู้ปกครองเป็น อรรถวิสัย” (ขึ้นกับอำเภอกอง) ฉะนั้นจึงต้องควบคุมหรือจำกัดหรือจำกัดการใช้อำนาจโดยวางขอบเขตหรือกฎเกณฑ์ไว้และกฎเกณฑ์นี้ต้องเป็น “ภาวะวิสัย” จากผู้ปกครอง(ไม่ขึ้นกับอำเภอกอง) จากนั้น “เหตุผล” (ความยุติธรรม) และ “เสรีภาพ” จึงได้ถูกรับรองไว้โดยรัฐธรรมนุญ ตลอดจนกฎหมายอื่น ทำให้ความจำเป็นที่จะอ้างกฎหมายธรรมชาติโต้แย้งการกดขี่หมดไป “กฎหมายบ้านเมือง” จึงมีบทบาทแทน ปัจจุบันธรรมชาติปรากฏในรูปของ “สิทธิมนุษยชน”

ผลของแนวความคิดเรื่องกฎหมายธรรมชาติก่อให้เกิดแนวความคิดพื้นฐานสำคัญในเรื่องสิทธิและเสรีภาพ รวมทั้งสิทธิมนุษยชนซึ่งได้ปรากฏให้เห็นมาตั้งแต่คริสต์ศตวรรษ 18 ดังนั้นจะเห็นได้จากเอกสารที่ประกาศคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของปัจเจกบุคคลต่าง ๆ นับแต่ “The English bill

of right” ในประเทศอังกฤษ ปี ค.ศ.1689 “American declaration of independence” ในประเทศอเมริกา ปี ค.ศ.1776, “Declaration of the right of an citizens” ของฝรั่งเศส ในปี ค.ศ.1789 ซึ่งทั้งหมดได้พัฒนาคลี่คลายต่อมาเป็น UN’s Universal declaration of human Rights ซึ่งรู้จักกันดีในนามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในปี ค.ศ.1948 สิทธิมนุษยชนพื้นฐานตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ประวัติศาสตร์อันยาวนานของปรัชญากฎหมายธรรมชาติ แสดงให้เห็นบทความสำคัญของปรัชญากฎหมายธรรมชาติในการมีส่วนร่วมพัฒนาระบบกฎหมายของตะวันตก นบยุคสมัยของโรมันเรื่อยมาให้ความเหมาะสมและความเป็นธรรมอยู่เสมอ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองต่างก็มีแนวคิดพื้นฐานมาจากปรัชญากฎหมายธรรมชาติ โดยปรัชญากฎหมายธรรมชาติเปรียบเสมือนสัญลักษณ์ของการต่อสู้ทางอุดมคติเพื่อเป้าหมายสิทธิเสรีภาพตลอดจนความเสมอภาคของมนุษย์ อันเป็นเรื่องของสิทธิมนุษยชน (Human right) นั้นเอง ซึ่งในปัจจุบัน ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและหลักการพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพประชาชนในรัฐธรรมนูญของนานาอารยประเทศ ก็เป็นผลพวงของอิทธิพลความคิดกฎหมายธรรมชาตินั้นเอง ภายใต้อุดมคติทางสังคมและการเมืองในปัจจุบันรวมทั้งวิถีคิดที่ปรับตัวในลักษณะเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน เราอาจกล่าวได้ว่าปรัชญากฎหมายธรรมชาติยังคงสำคัญต่อทิศทางความคิดอยู่ในสองลักษณะ (ซึ่งมีสัมพันธ์กันในระดับหนึ่ง) กล่าวคือในแง่ความคิดเป็นทฤษฎีกฎหมายที่สนับสนุนอุดมคติทางกฎหมายเชิงจริยธรรม และในทฤษฎีเกี่ยวกับสิทธิซึ่งสนับสนุนเรื่องสิทธิมนุษยชน (Human rights) สำหรับบทบาทของปรัชญากฎหมายธรรมชาติ ในแง่ทฤษฎีกฎหมายซึ่งสนับสนุนอุดมคติทางกฎหมายเชิงจริยธรรม โดยสรุปแล้วแสดงออกที่ความคิดหรือความเชื่อเรื่องหลักอุดมคติที่อยู่เหนือกฎหมายของรัฐ เพราะว่าสิทธิมนุษยชนคือสิทธิของมนุษย์หรือสิทธิในฐานะที่บุคคลเกิดมาเป็นมนุษย์ เช่นสิทธิในร่างกาย ทรัพย์สิน สิทธิเสรีภาพต่าง ๆ ในการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ของบุคคล เป็นต้น ย่อมเกิดหรือมีขึ้นตามธรรมชาติและแนวความคิดของสังคม สิทธิมนุษยชนจึงเป็นเรื่องอุดมการณ์ และแนวความคิดที่จะคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล ซึ่งแต่ละประเทศย่อมมีอยู่ต่างกัน จำเป็นต้องปรับใช้ให้เหมาะสม แก่สภาพสังคมแต่ละประเทศไปและเพื่อการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพเหล่านั้นจึงเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องดำเนินการปกครองไปในทางที่จะไม่เป็นอุปสรรคหรือขัดแย้งต่อหลักการเสรีภาพเหล่านั้น เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 สงบลงประเทศต่างๆได้รวมตัวกันตั้งองค์การสหประชาชาติขึ้นมีคณะกรรมการพิจารณาร่างเอกสารการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและมีการประกาศใช้โดยใช้ชื่อว่า “ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ” (Universal declaration of human rights) องค์การสหประชาชาติประกาศใช้เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ.1948 ซึ่งแม้ว่าปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนดังกล่าวเป็นเพียงมาตรการร่วมกันสำหรับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

แต่ไม่มีฐานะเป็นสนธิสัญญาระหว่างประเทศ และไม่ก่อให้เกิดเป็นพันธะทางกฎหมายแก่บรรดาประเทศสมาชิกแห่งองค์การสหประชาชาติที่ร่วมลงมติยอมรับปฏิญญาสากลดังกล่าว แต่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่าประเทศสมาชิกองค์การสหประชาชาติควรปฏิบัติตามบทบัญญัติของปฏิญญาสากลโดยเคร่งครัด อย่างน้อยที่สุดก็ด้วยการยกเลิกแก้ไขกฎหมายและมาตรการต่างๆที่ลิดรอนสิทธิมนุษยชนและพยายามบัญญัติกฎหมายภายในและกำหนดมาตรการต่างๆเพื่อให้สิทธิมนุษยชนได้รับการคุ้มครองตามเจตนารมณ์ของปฏิญญาสากล

2. หลักกฎหมายบ้านเมือง (The positive law theory)

หลังจากที่แนวความคิดของสำนักกฎหมายธรรมชาติได้รับการบัญญัติเป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษร เกิดกฎหมายที่ใช้บังคับในบ้านเมืองเพิ่มขึ้นมากมายจนในระยะหลังเมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไปมีการกำเนิดขยายตัวหรือฟื้นฟูรัฐชาติ สมัยใหม่ที่มีที่ดินแน่นอนและ การปกครองเหนือดินแดนที่แน่นอนตายตัวชนชั้นกลางเริ่มมีอำนาจและมีเสรีภาพในสังคมมากขึ้นพร้อมๆกับการเสื่อมลงของศักดินา โดยเฉพาะเมื่อแนวความคิดเรื่อง “อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ” ทำให้คนเชื่อว่า “เมื่ออำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนแล้วแม้จะยกย่องอำนาจอธิปไตยให้เป็นอำนาจสูงสุด มีอาญาสิทธิ์ที่สมบูรณ์ไม่มีขอบเขตจำกัดเพียงใดก็ยังไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ประชาชนได้ ความรู้สึกของคนทั่วไปจึงกลับกลายเป็นรู้สึกว่าการที่บัญญัติขึ้นนั้นแท้ที่จริงเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ คือ รัฐวิปัติจะบัญญัติกฎหมายเยี่ยงใดก็ได้ซึ่งภายหลังต่อมาแนวโน้มในการบัญญัติกฎหมายจึงเป็นลักษณะตามอำเภอใจ ซึ่งเป็นแนวคิดในทฤษฎีกฎหมายบ้านเมือง แม้ทฤษฎีกฎหมายบ้านเมืองจะก่อตัวขึ้นตามความต้องการของรัฐในสมัยนั้นที่ต้องการความมั่นคงของอำนาจหรือความชัดเจนของกฎหมายที่จะบัญญัติขึ้นใช้เพื่อการจัดระเบียบสังคมกำลังพัฒนาในรูปรัฐชาติสมัยใหม่ และเพื่อเป็นหลักประกันสิทธิเสรีภาพของราษฎรด้วย แต่เมื่อทฤษฎีนี้ยังยืนยันความเชื่อที่ว่ากฎหมายเป็นอำนาจหรือคำสั่งของรัฐวิปัติเช่นนี้ จึงมีลักษณะเป็นดาบสองคมในตัวเองซึ่งสุดแล้วแต่คุณธรรมของรัฐวิปัติว่าเผด็จการหรือธรรม ผลของปรัชญาบ้านเมืองทำให้คำว่า “กฎหมาย ” ไม่ใช่เรื่องของเหตุผลอีกต่อไป แต่เป็นเรื่องเจตจำนงหรืออำนาจของรัฐแทน แนวความคิดในการบัญญัติกฎหมายจึงเปลี่ยนจากการบัญญัติตามเหตุผลไปเป็นการบัญญัติโดยอำนาจรัฐ

หลักการให้รัฐทำหน้าที่ดูแลรักษาความสงบสุขของสังคม

จากการศึกษาทฤษฎีว่าด้วยการรักษาความสงบเรียบร้อยของรัฐประกอบไปด้วยหลัก
 กฎหมายในการมอบหมายให้รัฐทำหน้าที่ดูแลรักษาความสงบสุขของสังคม กล่าวคือ ทฤษฎีสัญญา
 ประชาคม (Theory of the social compact) เกิดจากการนำความคิดเกี่ยวกับรัฐและความผูกพัน
 ระหว่างราษฎรกับรัฐของนักปราชญ์ที่ชื่อ โทมัส ฮอบส์ (Thomas Hobbes) จอห์น ล็อก (John
 Locke) มงเตสกีเยอ (Montesquieu) และรุสโซ (Jean Jacque Rousseau) มาอธิบายรวม ๆ กัน
 ทฤษฎีนี้อธิบายว่า รัฐเกิดจากการที่มนุษย์มาอยู่รวมกัน และต่างมอบอำนาจความเป็นใหญ่ที่ตนมีอยู่
 ให้ผู้ปกครองหรือคณะผู้ปกครอง ดังที่เรียกการมอบอำนาจนี้เป็นภาษาละตินว่า “ Pactus
 Subjectionis” ซึ่งหมายถึง สัญญาหรือข้อตกลงที่ประชาชนผู้อยู่ใต้อำนาจบังคับบัญชายอมรับรู้
 อำนาจของกษัตริย์หรือผู้ปกครองแห่งรัฐ ภายใต้เงื่อนไขว่า กษัตริย์จะทรงใช้อำนาจนั้น เพื่อ
 ประโยชน์และความสุขของประชาชน ทฤษฎีนี้แพร่หลายมากในศตวรรษที่ 16 และ 17 ผู้ที่มี
 อิทธิพลอย่างมากในฝ่ายนี้ คือ รุสโซซึ่งนำเอาความคิดนี้ไปผูกเรื่องเป็นหนังสือชื่อ “สัญญา
 ประชาคม” (Social contract หรือ Contract social) และอธิบายว่า เมื่อรัฐเกิดจากมนุษย์และรัฐบาล
 เองก็เกิดความยินยอมพร้อมใจของประชาชนเจตนารมณ์ของประชาชนในรัฐซึ่งรุสโซ เรียกว่า
 “เจตจำนงทั่วไป” (General will) จึงต้องอยู่เหนือสิ่งอื่นใด แม้ผู้ปกครองก็ถูกผูกมัดว่าต้องปฏิบัติตาม
 ต่อมาในสมัยของ จอร์จส์ บูร์โด นักกฎหมายรัฐธรรมนูญฝรั่งเศสก็เห็นด้วยกับทฤษฎีนี้ โดยไม่เรียก
 สัญญาประชาคม แต่เรียกว่า “ความยินยอมพร้อมใจต่อการมีอำนาจทางการเมือง” (Lapuisseance et
 le consetement au pouvoir) ซึ่งบูร์โดได้อธิบายว่า จะต้องมีความชอบธรรมเป็นคุณสมบัติอยู่ด้วย
 (บูร์โดใช้คำว่า “la legitimite”) โดยอ้างแมกซ์ เว็บบอร์ (Max weber) นักสังคมวิทยาชาวเยอรมนี ว่า
 ความชอบธรรมในการมีอำนาจทางการเมืองอาจมาจากนิติประเพณี คือ การสืบทอดอำนาจกันมาแต่
 โบราณ อาจมาจากบุญบารมีและเกียรติคุณของผู้ปกครองเป็นสาย ๆ หรืออาจมาจากการได้รับ
 อำนาจตามตัวบทกฎหมายก็ได้ และในที่สุดอาจมีอำนาจโดยชอบธรรมเพราะการที่ประชาชน
 ยินยอม ทั้งที่ผู้ปกครองไม่ได้มีคุณงามความดีใด ๆ จึงเป็นเหตุให้ผู้ปกครองดำรงสถานะอยู่ได้ เมื่อ
 ผู้ปกครองคนใดมีความชอบธรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นคุณสมบัติของตนแล้ว ผู้ปกครองคนนั้นก็
 จะเป็นที่ยอมรับนับถือได้ง่าย ประชาชนทั่วไปก็ยินยอมพร้อมใจต่อการที่ผู้นั้นมีอำนาจทางการเมือง
 ในรัฐและถือว่าปกครองอยู่ได้ด้วยสัญญาประชาคมเช่นเดียวกันจะยิ่งหนักว่าตนได้อำนาจปกครอง
 เพราะเป็นตัวแทนพระเจ้าไม่ได้

อย่างไรก็ตามในบรรดาทฤษฎีทั้งหลายเกี่ยวกับกำเนิดของรัฐ ทฤษฎีที่สำคัญที่สุด คือ
 ทฤษฎีวิวัฒนาการ (Theory of evolution) ทฤษฎีนี้มีลักษณะเป็นจริงมากกว่าทฤษฎีก่อน ๆ ทฤษฎีนี้

มีสาระสำคัญว่า รัฐเกิดขึ้นจากวิวัฒนาการในทางการเมืองของมนุษย์ เมื่อเริ่มต้นมนุษย์รวมกันอยู่เป็นกลุ่มเล็ก ๆ มีความผูกพันทางสายโลหิต มีความสัมพันธ์ทางเครือญาติ ดังที่เราเรียกกลุ่มเล็ก ๆ นี้ว่าเป็นวงศ์ญาติกัน ต่อมาก็คลี่คลายขยายตัวรวมเอากลุ่มชนซึ่งอยู่ในสถานที่เดียวกัน หรือใกล้เคียงกันเข้ามาด้วยกัน มีหัวหน้าร่วมกัน มีศาสนาหรือลัทธิความเชื่ออันเดียวกัน ตลอดจนมีขนบธรรมเนียมประเพณีเดียวกัน สังคมประเภทนี้จึงเรียกว่าเป็นสังคมร่วมเผ่าพันธุ์หรือชาติพันธุ์ (Ethnic group) ซึ่งย่อมกว้างขวางกว่าสังคมประเภทวงศ์ญาติ (Family group) ต่อมาสังคมเผ่าพันธุ์ขยายตัวขึ้นจนกลายเป็นนครใหญ่ เช่น นครรัฐในกรีซสมัยโบราณ และในที่สุดหลายรัฐหรือหลายนครรัฐก็รวมเข้าด้วยกันเป็นจักรวรรดิ มีการปกครองที่ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ทฤษฎีวิวัฒนาการนี้ได้รับอิทธิพลมาจากความคิดของอริสโตเติล (Aristotle) ซึ่งเมื่อถือว่าการตั้งรัฐเป็นเรื่องของการเมืองแล้ว การที่มนุษย์เข้าไปมีส่วนร่วมในวิวัฒนาการของรัฐจึงเท่ากับว่ามนุษย์ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในวิวัฒนาการทางการเมืองด้วยอย่างไม่อาจแยกจากกันได้ ทฤษฎีนี้จึงถือว่ารัฐเป็นสังคมการเมืองโดยมีมนุษย์เป็นสัตว์การเมืองและเป็นสัตว์สังคม นักรัฐศาสตร์ส่วนใหญ่ถือว่า ทฤษฎีนี้มีลักษณะสมจริง เพราะในการอธิบายถึงกำเนิดของรัฐได้ใช้ความรู้ในทางสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์อธิบายอย่างเป็นระเบียบ

รัฐ คือสังคมการเมืองของมนุษย์ อย่างไรก็ตามนักปราชญ์ยังคงถกเถียงกันเกี่ยวกับแนวคิดต่างในเรื่องของรัฐตามทฤษฎีต่างๆที่ตนยึดถือ เช่นแนวคิดเรื่องกำเนิดของรัฐ วิธีจัดระเบียบรัฐ อำนาจหน้าที่และความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับคนในรัฐ

นักปราชญ์ในอดีตครุ่นคิดและถกเถียงกันมากในเรื่องกำเนิดของรัฐ ซึ่งเมื่อสืบย้อนหลังไปแล้วจะเห็นว่าความคิดในทางศาสนาเข้ามามีอิทธิพลไม่น้อย ทำให้มีทฤษฎีหลายทฤษฎี ซึ่งต่างก็ให้คำตอบไม่ตรงกัน ในยุคแรก ๆ เมื่อความเชื่อเรื่องพระเจ้ายังมีอิทธิพลอยู่มาก นักปราชญ์ก็เชื่อกันว่าพระเจ้าเป็นผู้สร้างมนุษย์ ประทานดินแดนแก่มนุษย์ ประทานอำนาจตั้งรัฐบาลปกครองดินแดน และบางครั้งก็ส่งตัวแทนมาใช้อำนาจปกครองแทนพระเจ้า ทฤษฎีนี้เรียกว่า “ทฤษฎีเทวสิทธิ์” (Divine right theory) หรือบางครั้ง เรียกว่า “ทฤษฎีเทวราชย์” (Divine king theory) ซึ่งมีสาระสำคัญว่า

1. รัฐเกิดจากความประสงค์ของพระเจ้า
2. มนุษย์มิใช่ผู้มีส่วนในการสร้างรัฐ
3. ผู้ปกครองรัฐได้อำนาจปกครองรัฐมาจากพระเจ้า ผู้ใดฝ่าฝืนอำนาจรัฐหรือขัดขืนอำนาจของผู้ปกครองรัฐ ผู้นั้นฝ่าฝืนโองการพระเจ้า ถือว่าบาปและมีความผิด
4. ประชาชนในรัฐต้องเชื่อฟังผู้มีอำนาจในรัฐ โดยเคร่งครัด

ในระยะใกล้เคียงกันนั่นเอง ทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติ (Natural law theory) ก็เริ่มพัฒนา
 เกือบคู่กันมา ทฤษฎีนี้ถือว่ามนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของรัฐและมีส่วนในการก่อตั้งรัฐ แต่อย่างไรก็ตาม
 ต่อมาได้มีอิทธิพลทางคริสต์ศาสนาเข้ามาแทรกแซงทฤษฎีนี้มากขึ้นจนคำว่า “ธรรมชาติ” ถูก
 บิดเบือนกลายเป็นเรื่องของพระเจ้าไป ทฤษฎีนี้จึงกลืนหายไปกับทฤษฎีเทวสิทธิ์อยู่ระยะหนึ่ง
 ในระยะต่อมาก็มีทฤษฎีใหม่เกิดขึ้นในเวลาใกล้เคียงกันอีกสามทฤษฎีใหญ่ ๆ คือ ทฤษฎี
 พลกำลัง (Theory of force) ซึ่งอธิบายว่ารัฐเกิดจากการยึดครองและการใช้กำลังบังคับ ทฤษฎีนี้
 นำไปสู่ความเชื่อในเรื่องชาตินิยมและความคิดว่ารัฐคืออำนาจหรืออำนาจรัฐคือความชอบธรรมใน
 ตัวเองและอยู่เหนือศีลธรรมทั้งปวง ทฤษฎีนี้มีผู้นำไปแปลเป็นผลในทางปฏิบัติเป็นหลักฟาสซิสต์
 ของอิตาลีและลัทธินาซีหรือสังคมนิยมของเยอรมัน นอกจากนี้ก็มีทฤษฎีสัญญาประชาคมและ
 ทฤษฎีวิวัฒนาการพัฒนาเคียงคู่กันมาอีกสองทฤษฎีด้วย

ปรัชญาที่น่าสนใจอีกเรื่องหนึ่งนอกจากทฤษฎีกำเนิดของรัฐ คือ ปรัชญาว่าด้วยการจัด
 ระเบียบการปกครองในรัฐที่มาตั้งแต่สมัยกรีก ในสมัยนั้นปรัชญาเมธีต่าง ๆ ให้ความสนใจกับการ
 จัดรูปแบบสถาบันการเมืองการปกครองเป็นอันมากนครรัฐต่างๆ ในเวลานั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งนคร
 รัฐเอเธนส์ เป็นศูนย์กลางอารยะธรรมทางการเมืองและเป็นตัวอย่างของนครรัฐที่เป็นระเบียบที่สุด
 ที่สำคัญ คือ รูปแบบการปกครองในระบบรัฐกรีก เมื่อครั้งนั้นก็ยังมีอิทธิพลต่อรูปแบบการปกครอง
 รัฐต่าง ๆ ในสมัยนี้

โสกราตีส เพลโต อริสโตเติล เป็นนักปราชญ์การเมืองที่สำคัญของกรีก ได้มีการอธิบาย
 ไว้คือ อริสโตเติลปรัชญาเมธีกล่าวถึงรัฐไว้ว่าเป็นระเบียบมากที่สุด โสกราตีสเน้นทางคุณธรรม
 ศีลธรรม จรรยาเพลโตเน้นหนักในทางการจัดรูปแบบของรัฐในอุดมคติมากกว่าอย่างอื่น เมื่อเพลโต
 เจริญวัยมากขึ้นอุดมคติก็มีการเปลี่ยนแปลงไป ปรัชญาที่ย่อมพลอยเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย

อริสโตเติล เป็นนักปรัชญาที่พูดถึงรัฐอย่างชัดเจนเป็นคนแรก โดยเรียกรัฐว่าโพลิส อัน
 หมายถึงระบอบองค์กรชั้นสูงของประชาคม อริสโตเติลถือว่ารัฐเป็นประชาคมหรือที่รวมของคน
 ส่วนใหญ่ ระเบียบสำคัญของประชาคมคือการปกครองของรัฐบาลซึ่งอยู่ภายใต้กฎหมาย ดังที่เรียก
 กันเวลานี้ว่ารัฐธรรมนูญ อริสโตเติลได้วิเคราะห์รัฐธรรมนูญของรัฐต่างๆ ในเวลานั้นไว้เป็นอันมาก
 ซึ่งมากกว่า 158 ประเทศ ทั้งยังได้แบ่งรัฐธรรมนูญออกเป็นประเภทๆ นอกจากนั้นยังเน้นหลักการ
 ปกครองโดยศีลธรรมและนิติธรรมดังที่เรียกในเวลาต่อมาคือ “The rule of law”

อริสโตเติลตั้งข้อสังเกตว่า รัฐทั้งหลายจะมีวงจรทางการเมืองคล้าย ๆ กัน กล่าวคือ เริ่มต้น
 จะตั้งรัฐขึ้น โดยมีผู้นำเพียงคนเดียวที่แข็งแรง กล่าวหาญ มีคุณธรรม ซึ่งอาจเรียกการปกครองรัฐเช่นนี้
 ว่า ราชาธิปไตย (Monarchy) ต่อมาคงจะมีผู้นำที่อ่อนแอหรือมีละนั้นก็เข้มแข็งเกินไปจนถึงขนาด
 โหดร้ายป่าเถื่อน คุณธรรมเริ่มห่อน เกิดเป็นการปกครองแบบทรราชย์ (Tyranny) หลังจากนั้นคณะ

บุคคลจำนวนหนึ่งก็จะลุกฮือขึ้นยึดอำนาจ ตั้งตนเป็นใหญ่ ดังที่เรียกว่าอภิชนาธิปไตย (Aristocracy) นาน ๆ เข้าคณะบุคคลนี้ก็จะกลับเข้าสู่วงจรรบการแก่งแย่งอำนาจ การหลงระเหิงมัวเมาอำนาจ เกิดเป็นการปกครองแบบที่เรียกว่า คณาธิปไตย (Oligarchy) ต่อมาการปกครองแบบนี้ก็ไม่มีผู้ใดทนทานต่อไปได้ คณะบุคคลที่มากกว่าก็จะลุกฮือขึ้นยึดอำนาจแล้วตั้งการปกครองโดยคณะบุคคลที่มากกว่าขึ้นเรียกว่า ประชาธิปไตย (Democracy) วงจรการเมืองนี้จะหมุนกลับไปสู่รูปแบบเดิม เมื่อประชาธิปไตยเสื่อมทรามลง มีการประท้วงหรือทำลายระเบียบสังคมโดยฝูงชนผู้บ้าคลั่งซึ่งในที่สุดก็จะมีคนดีตั้งตนเป็นผู้ปราบยุคเข็ญ แล้วสถาปนาคนเป็นใหญ่เหมือนอย่างรูปแบบเดิมที่เรียกว่า ราชาธิปไตย และวงจรถัดไปก็จะดำเนินไปตามที่กล่าวมาแล้ว

อริสโตเติลไม่พอใจวงจรการเมืองนี้ จึงได้คิดตั้งรูปแบบรัฐบาลขึ้นใหม่ที่เรียกว่า โพลิตี (Polity) ซึ่งเชื่อว่า เป็นลักษณะการปกครองที่นำเอาส่วนดีของระบบทั้งหลายมาไว้ด้วยกัน มีผู้กล่าวว่า โพลิตี ก็คือรูปแบบหนึ่งของประชาธิปไตยนั่นเอง เพราะปกครองโดยคณะบุคคลข้างมาก รับฟังเสียงส่วนใหญ่ของประชาชน

หลักกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล

ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เป็นประชาธิปไตย เมื่อ 24 มิถุนายน 2475 แล้วได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับแรกและได้มีการใช้บังคับต่อๆมาอีกหลายฉบับจนกระทั่งถึงปัจจุบัน คือรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้มีการบัญญัติรับรองสิทธิเสรีภาพในชีวิตร่างกายของประชาชนไว้ อันเป็นแนวทฤษฎีของหลักกฎหมายธรรมชาติ เป็นหมวดที่กำหนดขอบเขตของอำนาจแห่งรัฐ หรือรัฐบาลที่จะกระทำการใด อันจะกระทบกระเทือนถึงสิทธิและเสรีภาพของชาวไทยอีกด้วย

1. การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

จากการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นประชาธิปไตย นั้น ทำให้ประเทศไทยได้ตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพความเป็นมนุษย์มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับนานาอารยประเทศ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ความหมายของสิทธิตามที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ

สิทธิ หมายถึง อำนาจที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้แก่บุคคลอื่นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งสิทธิย่อมก่อให้เกิดหน้าที่แก่บุคคลด้วย

สิทธิตามที่ระบุข้างต้นเป็นเพียงสิทธิตามความหมายทั่วไป แต่สิทธิตามรัฐธรรมนูญ นั้น ถือเป็นสิทธิตามกฎหมายมหาชน หมายถึงอำนาจตามรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายสูงสุดได้บัญญัติให้มีการรับรอง คุ้มครองแก่ปัจเจกบุคคลดังกล่าว ก่อให้เกิดสิทธิเรียกร้องที่จะไม่ให้บุคคลใด

แทรกแซงในสิทธิตามรัฐธรรมนูญของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรียกร้องต่อองค์กรของรัฐมิให้แทรกแซงขอบเขตสิทธิของตน ในบางกรณีการรับรองดังกล่าวได้ก่อให้เกิดสิทธิเรียกร้องให้รัฐดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง สิทธิตามรัฐธรรมนูญยังหมายถึงการให้หลักประกันในเชิงสถาบัน

ดังนั้น สิทธิตามรัฐธรรมนูญจึงควรเป็นความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลต่อรัฐและสิทธิตามรัฐธรรมนูญสิ่งที่ผูกพันองค์กรใช้อำนาจรัฐทั้งหลายที่จะต้องให้ความเคารพ ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิตามรัฐธรรมนูญดังกล่าวเพื่อให้สิทธิตามรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีผลในทางปฏิบัติ

1.2 ความหมายของเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ

เสรีภาพหมายถึง สถานการณ์ที่บุคคลมีอิสระในการที่จะกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดตามความประสงค์ของตน เสรีภาพจึงหมายถึงอำนาจอิสระของบุคคล ความแตกต่างของสิทธิและเสรีภาพจะอยู่ที่ว่าสิทธิเป็นอำนาจที่บุคคลมีเพื่อเรียกร้องให้ผู้อื่นกระทำการอันใดอันหนึ่ง แต่ในขณะที่เสรีภาพนั้นเป็นอำนาจที่บุคคลนั้นมีอยู่เหนือตนเองในการตัดสินใจที่จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งโดยปราศจากการแทรกแซงหรือครอบงำจากบุคคลอื่น แต่กรณีนี้อาจทำให้เกิดความสับสนคือ กรณีของสิทธิในเสรีภาพ กล่าวคือโดยคำฟังของเสรีภาพนั้น ไม่ก่อให้เกิดหน้าที่แก่บุคคลอื่น เช่นเสรีภาพในการนับถือศาสนา ซึ่งบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการที่จะนับถือศาสนาหรือไม่นับถือศาสนาใดก็ได้ เช่นนี้ไม่ได้ก่อให้เกิดหน้าที่แก่บุคคลใด แต่หากกล่าวถึง ”สิทธิในเสรีภาพ ” นั้นหมายความว่าบุคคลนั้นย่อมมีสิทธิที่ใช้เสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญรับรองในความหมายนี้ ย่อมก่อให้เกิดความผูกพันแก่บุคคลอื่น กล่าวคือบุคคลย่อมมีหน้าที่ที่จะต้องไม่ไปละเมิดการใช้เสรีภาพตามรัฐธรรมนูญของบุคคลนั้น ดังนั้น เสรีภาพย่อมก่อให้เกิดหน้าที่เชิงปฏิเสธแก่บุคคลอื่นที่จะไม่เข้ามารบกวนการใช้อำนาจกระทำการหรือไม่กระทำการของบุคคลนั้น

2. บทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของประชาชน

มาตรา 31 “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย ...” ซึ่งมาตรานี้วางหลัก คือ สิทธิเสรีภาพในร่างกาย เป็นของเราเองบุคคลใดจะมาทำละเมิดมิได้

มาตรา 28 “บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่นไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน ” บทบัญญัตินี้เป็นการวางหลักว่าบุคคลมีสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญราบเท่าที่ไม่ใช้สิทธินั้นไปละเมิดต่อบุคคลอื่น ดังนั้นการที่บุคคลใช้สิทธิในทางรักษาความปลอดภัยในชีวิตร่างกายของตนโดยมีอาวุธปืน หรือสิ่งเทียมอาวุธปืนนั้น ไม่นำไปใช้ในทางที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน สะเทือนขวัญประชาชน ก็สามารถกระทำได้ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ

มาตรา 29 “การจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะ เพื่อการที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้และเพียงเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นไม่ได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งดังกล่าวต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจงทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้นำมาใช้กับกฎหมายหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายโดยอนุโลม”

บทบัญญัติมาตรา 29 ไม่เพียงแต่ชี้ให้เห็นถึงรากฐานทางความคิดของหลักนิติรัฐเท่านั้น แต่ยังเป็นมาตรการที่จะนำมาใช้ในการพิจารณาความชอบของกฎหมายที่ออกมาจำกัดสิทธิของประชาชนว่ามีความชอบด้วยกฎหมายรัฐธรรมนูญหรือไม่อีกด้วย

โดยทั่วไปแล้วรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้ยอมให้ฝ่ายนิติบัญญัติตรากฎหมายจำกัดหรือให้อำนาจแก่ฝ่ายบริหารจำกัดสิทธิเสรีภาพของราษฎรได้ก็เฉพาะเพียงบางอย่าง หรือบางสถานการณ์เท่านั้น เพื่อจัดระเบียบแห่งการใช้สิทธิเสรีภาพเหล่านั้น ไม่ให้สิทธิเสรีภาพของประชาชนคนใดคนหนึ่งไปกระทบกระเทือนสิทธิเสรีภาพของราษฎรคนอื่น ๆ หรือเพื่อรักษาไว้เพื่อประโยชน์สาธารณะเท่านั้น

ในเรื่องการมีหรือใช้อาวุธปืนของประชาชนนั้น ถือว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งเพราะอาวุธปืนเป็นสิ่งที่ยอันตรายร้ายแรงโดยสภาพ มีทั้งคุณประโยชน์และโทษหลายประการ เมื่อมีความจำเป็นต้องให้ประชาชนมีอาวุธปืนไว้ในความครอบครอง จำต้องกำหนดมาตรการอันเป็นการควบคุมเพื่อความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัย แต่ทั้งนี้การบัญญัติกฎหมายเพื่อการควบคุมดังกล่าวต้องเป็นไปตามที่กำหนดในมาตรา 29 นั่นคือควบคุมได้ตามที่จำเป็นเท่านั้น

จากแนวคิดกฎหมายธรรมชาติที่ว่าบุคคลมีสิทธิเสรีภาพในชีวิตร่างกายและทรัพย์สิน ตลอดจนสิทธิเสรีภาพด้วยการมีและใช้อาวุธปืนอันมีอานุภาพร้ายแรง ผู้ใดได้ครอบครองจะรู้ถึงการได้มีอำนาจและอิทธิพลจนอาจเกิดความประมาทซึ่งจะเป็นอันตรายต่อสังคมส่วนรวมได้โดยง่าย รัฐในฐานะผู้ควบคุมดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและปลอดภัยแก่สังคมจึงต้องกำหนดมาตรการในการควบคุมและจำกัดการใช้อาวุธดังกล่าว ซึ่งมาตรการดังกล่าวถือเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามกฎหมายธรรมชาติในอันที่จะมีอาวุธปืนเพื่อป้องกันตนเอง แต่ในทางทฤษฎีกฎหมายบ้านเมืองรัฐสามารถกระทำได้เพราะ กฎหมายบ้านเมืองเป็นคำสั่งของรัฐาธิปัตย์ที่มีสภาพบังคับ ดังนั้น รัฐจึงต้องใช้หลักนิติธรรมในการที่จะหาคำตอบจากแนวความคิดการควบคุมอำนาจรัฐ

หลักกระบวนการนิติธรรม (Due process)

หลักกระบวนการนิติธรรม หรือ Due process นั้น (ประยัด จริงจิตร , ออนไลน์ , 2553) หมายความว่า รัฐหรือบรรดาผู้บัญญัติกฎหมายอาญา ผู้บังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอาญา ผู้ใช้กฎหมายอาญาจะต้องเคารพต่อกฎหมายด้วย รัฐจะไม่ยอมให้มีการฝ่าฝืนส่วนหนึ่งส่วนใดของกฎหมายเพื่อบังคับการให้เป็นไปกฎหมายส่วนอื่น ๆ ซึ่งหมายความว่า ในการที่รัฐหรือเจ้าพนักงานของรัฐกระทำการใด ๆ นั้น ต้องยึดถือกฎหมายเนื้อหาหรือกฎหมายสารบัญญัติ (Substantive law) ของรัฐโดยเคร่งครัดด้วยหลัก Due process of law นี้ต่อต้านการใช้อำนาจโดยมิชอบด้วยกฎหมาย โดยการจำกัดอำนาจของรัฐ เพราะรัฐย่อมต้องการให้มีประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมให้ได้มากที่สุดก็จะใช้อำนาจเกินสมควรได้เสมอ

ลักษณะสำคัญประการหนึ่งของกฎหมายก็คือ กฎหมายต้องเป็นคำสั่ง หรือข้อบังคับที่ใช้ได้เสมอไป (Continuity) หมายความว่า กฎหมายเมื่อประกาศมีผลบังคับใช้แล้วก็ใช้ได้ตลอดไป จนกว่าจะถูกแก้ไข เปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกโดยกระบวนการที่ต้องตามขั้นตอนในภายหลัง เพราะตราใดที่ยังไม่มีการยกเลิกก็ต้องถือว่ากฎหมายนั้นยังมีอยู่ จะหยิบยกขึ้นมาใช้เมื่อใดก็ยังคงมีผลบังคับใช้ได้ดังสุภาษิตกฎหมายที่กล่าวว่า “กฎหมายนอนหลับบางคราวแต่ไม่เคยตาย ” (The laws sometime sleep, Never die) การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490 เป็นการกระทำผิดที่มีโทษทางอาญา ประเภท Mala prohibits ซึ่งหมายถึงการกระทำผิดที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ว่าเป็นความผิด กล่าวคือการกระทำนั้น ๆ ไม่ได้เป็นความชั่วหรืออาชญากรรมด้วยตัวของมันเองแต่อย่างใด หากแต่เป็นการกระทำที่กฎหมายกำหนดให้เป็นความผิด ซึ่งอาจจะแตกต่างกันออกไปตามเงื่อนไขต่างๆ กล่าวคือ การกระทำหนึ่งอาจเป็นความผิดในประเทศหนึ่งหรือช่วงระยะเวลาหนึ่ง แต่อาจไม่เป็นความผิดในอีกประเทศหรือในระยะเวลาอื่น Mala prohibits มักจะเป็นความผิดที่ไม่ผิดต่อกฎเกณฑ์อื่นของสังคม แต่รัฐกำหนดเอาว่าเป็นความผิดอาญาเพื่อประโยชน์ของรัฐเอง

รูปแบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า ในสังคมประชาธิปไตยนั้น ประสิทธิภาพในการป้องกันอาชญากรรมมิใช่เป้าหมายเพียงประการเดียวของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา หากแต่ยังมีสิ่งซึ่งสำคัญอย่างเท่าเทียมกันก็คือ การให้ความคุ้มครองต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้ถูกกล่าวหาอย่างเพียงพอ คำกล่าวนี้แม้จะได้รับการยอมรับในทางวิชาการ แต่ก็มักก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติเสมอ ๆ เนื่องจากความขัดแย้งของค่าอันเป็นพื้นฐานของระบบความยุติธรรมทางอาญา 2

ประการ อันได้แก่ ค่าของสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล และค่าประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย กล่าวคือ ในขณะที่ผู้ถูกกล่าวหาในอารยประเทศจะต้องได้รับปฏิบัติอย่างมีมนุษยธรรม และโดยยุติธรรม ในขณะที่เดียวกันสังคมก็มีสิทธิอันชอบธรรมที่จะจับกุมและนำผู้กระทำผิดมาลงโทษ ด้วยเหตุนี้จึงเป็นการยากสำหรับผู้บัญญัติกฎหมายและกำหนดนโยบายที่จะสร้างความสมดุลอย่างเหมาะสมระหว่างค่า 2 ประการดังกล่าว

นักอาชญาวิทยาชาวอเมริกัน ได้กล่าวถึงรูปแบบของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่แตกต่างกันอย่างตรงข้ามไว้ 2 รูปแบบ (Herbert Packe, 1968, pp. 149-173 อ้างถึงใน สุรนาท วงศ์พรหมชัย, 2551, หน้า 47) คือ

1. รูปแบบที่มุ่งการควบคุมอาชญากรรมเป็นสำคัญ (The crime control model)

รูปแบบนี้อาจกล่าวในภาษาไทยได้ว่า “รูปแบบที่มุ่งการควบคุมอาชญากรรมเป็นสำคัญ” (สุพิศ ปราณีตพลกรัง, 2544, หน้า 11-12) รูปแบบนี้ถือว่าการควบคุมปราบปรามอาชญากรรมเป็นหน้าที่อันสำคัญที่สุดของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา การที่จะรักษาความสงบสุขเรียบร้อยของสังคมไว้ได้จะต้องมีการควบคุมอาชญากรรมอย่างแน่นหนา กระบวนการดำเนินการต้องเป็นไปอย่างรวดเร็ว เรียบพลัน

จากแนวคิดรูปแบบแรกนี้ จะเห็นได้ว่าเน้นหนักที่การควบคุมและปราบปรามอาชญากรรมอย่างเต็มที่ ส่วนเรื่องการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลนั้นถือว่าเป็นเรื่องรองลงไป

2. รูปแบบที่ยึดถือกฎหมายเป็นสำคัญ (The due process model)

รูปแบบนี้มีผู้เรียกในภาษาไทยว่า “รูปแบบที่ยึดถือกฎหมายเป็นสำคัญ” (สุพิศ ปราณีตพลกรัง, 2544, หน้า 32) บางครั้งก็เรียกว่า “รูปแบบที่ยึดถือการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน” หรือ “ทฤษฎีกระบวนการยุติธรรม” (กุลพล พลวัน, 2520, หน้า 152) ซึ่งความหมายแห่งถ้อยคำต่างก็ใกล้เคียงกัน

รูปแบบกระบวนการยุติธรรมนี้เป็นรูปแบบที่มุ่งคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลเป็นสำคัญ ดังนั้น อำนาจของเจ้าพนักงานและกระบวนการของรัฐจะต้องถูกควบคุมต่อต้านการใช้อำนาจโดยไม่ชอบโดยการจำกัดอำนาจของรัฐซึ่งกล่าวได้ว่ารูปแบบนี้มีค่านิยมในเรื่องความเป็นธรรมตามขั้นตอนต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมที่ตรงกันข้ามกับรูปแบบแรก

เมื่อพิจารณาแนวคิดของรูปแบบทั้งสองแล้วจะเห็นได้ว่า ต่างก็มีเป้าหมายหลักที่ตรงกัน คือ มุ่งที่จะรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของสังคมเป็นส่วนรวม แต่วิถีทางที่จะนำไปสู่เป้าหมายหลักนั้นแตกต่างกัน ซึ่งความแตกต่างระหว่างความคิดของทฤษฎีกระบวนการยุติธรรมและการควบคุมอาชญากรรมอยู่ที่วิธีปฏิบัติหรือวิธีพิจารณาความ (Procedure) ในทางทฤษฎีความคิดทางด้านการควบคุมอาชญากรรมอาจเป็นผลทำให้สังคมยอมรับการปฏิบัติที่ไม่ชอบด้วย

กฎหมายของเจ้าหน้าที่บางประการ เช่น การจับกุมโดยมิชอบ การค้นโดยมิชอบ การสอบสวนโดยใช้กำลังบังคับขู่เข็ญและล่อลวงหรืออื่น ๆ ส่วนกระบวนการนิติธรรมเน้นทางด้านข้อเท็จจริงที่เชื่อถือได้ ในกรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือละเมิดกฎหมาย ศาลจะใช้ดุลพินิจให้ปล่อยตัวจำเลยหรือให้พิจารณาคดีใหม่ได้

การแยกรูปแบบกระบวนการทางอาญาออกเป็น 2 รูปแบบดังกล่าวนี้ อาจกล่าวได้ว่า ไม่มีระบบกฎหมายของประเทศใดที่ปฏิบัติตามแนวความคิดของรูปแบบทั้งสองเพียงแบบเดียว

เจตนารมณ์ในการควบคุมอาวุธปืน

ผู้ศึกษาเห็นว่า การควบคุมการมี ใช้อาวุธ และพกพาสิ่งเทียมอาวุธปืนให้เกิดประสิทธิภาพควรศึกษาเปรียบเทียบกับ การควบคุมการมี ใช้อาวุธ และพกพาอาวุธปืนเพื่อให้อยู่ในกรอบของกฎหมายเดียวกัน

พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490 ถือเป็นกฎหมายที่เหมาะสมสอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยให้สิทธิแก่ประชาชนพลเมืองผู้มีได้ในอาวุธปืนในวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ ใช้อุปกรณ์ตัวและทรัพย์สินรอง ๆ ลงไปก็เพื่อใช้ในการกีฬาตลอดจนเพื่อการล่าสัตว์ที่ไม่หวังห้าม นโยบายหลักอันนี้ได้ถือปฏิบัติเป็นนิติประเพณีดั้งเดิมมาตั้งแต่การปกครองระบอบราชาธิปไตยต่อเนื่องประชาธิปไตย ไม่เคยมีใครที่จะคิดลดรอนสิทธิอันชอบธรรมนี้ (วิภาส จารุพงษ์, 2547 หน้า 33)

แนวความคิดการแก้ไขปัญหาการควบคุมอาวุธปืนในปัจจุบัน แม้มีพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 เป็นกฎหมายเพื่อบังคับ ใช้อาวุธ แต่กฎหมายไม่มีความชัดเจนเพียงพอทำให้ต้องใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานเป็นหลักที่จะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดเพียงใด กรณีที่ดำเนินการตามกฎหมายโดยการส่งฟ้องศาล ศาลก็จะใช้ดุลพินิจพิจารณาในลักษณะปัญหาข้อเท็จจริงเสมอในการตีความให้เข้าข้อกฎหมายซึ่งเป็นการแก้ปัญหาไม่ตรงจุด นอกจากนี้ในกรณีที่บุคคลผู้ไม่มีคุณสมบัติที่จะได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนได้เลย แต่กลับมีอาวุธปืนไว้ในครอบครอง โดยเฉพาะอาวุธปืนเถื่อนเพื่อไว้ป้องกันตนเอง หรือทรัพย์สินเวลาบ้านเมืองมีโจรผู้ร้ายชุกชุม หรืออาจมีไว้เพื่อประกอบอาชญากรรม เมื่อปรากฏว่ามีปรากฏอาวุธปืนเถื่อนอย่างแพร่หลายซึ่งรัฐไม่สามารถปราบอาวุธปืนเถื่อนได้หมดสิ้น ทางรัฐก็จะแก้ไขโดยการออกพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ เป็นครั้งคราว เพื่อผ่อนผันให้ราษฎรที่มีอาวุธปืนเถื่อนไว้ในครอบครองนำไปมอบให้แก่ทางการ ภายในกำหนดเวลาใดเวลาหนึ่งแล้วบุคคลนั้นไม่ต้องรับโทษ เช่น ใน พ.ศ.2518 รัฐบาลในสมัยนั้นเห็นว่า “เนื่องจากในปัจจุบันนี้มีผู้ผลิตอาวุธปืนจำหน่าย และมีอาวุธปืนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นจำนวนมาก ทำให้การปราบปรามอาวุธปืน

เดือนไม่ได้ผลตามความมุ่งหมาย และมีการใช้อาวุธปืนเดือนในการ โจรกรรมกันทั่วไป จึงควรเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีอาวุธปืน เครื่องกระสุน และวัตถุระเบิดดังกล่าว มาขอรับอนุญาตเพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมายตามระยะเวลาที่กำหนด กรณีทำนองเดียวกันนี้รัฐบาลเคยเปิดโอกาสให้กระทำมาแล้ว จึงตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น” (สมพร พรหมพิตร, 2539, หน้า 20) เป็นต้น รัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติทำนองนี้อีกหลายครั้ง แต่ครั้งก็ได้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนเดือนจากรายกรมากมาขายอันแสดงให้เห็นถึงความล้มเหลวในการบังคับใช้กฎหมายอาวุธปืน การปราบปรามอาวุธปืนเดือนให้หมดสิ้น หรือเพียงการลดปริมาณอาวุธปืนเดือนจึงต้องใช้วิธีแก้ปัญหาเฉพาะเป็นครั้งคราว ดังนั้นจึงสมควรมีการควบคุมอาวุธปืน

1. เจตนารมณ์ในการควบคุมการมีและใช้อาวุธปืน (วิภาส จารุพงษ์, 2547 หน้า 35)

ถ้าจะนับย้อนหลังขึ้นไปก่อน พ.ศ. 2450 คนไทยมีสิทธิเสรีภาพเกี่ยวกับอาวุธปืนอย่างไม่มีขอบเขตจะซื้อ จะขาย แลกเปลี่ยน โอนกันได้ รวมทั้งการผลิตอาวุธปืนที่บรรจุกระสุนทางปากลำกล้อง เช่น ปืนแก๊ป ปืนคาบศิลา ปืนที่ใช้กระสุนสำเร็จรูปบรรจุทางท้ายลำกล้องที่ส่งเข้ามาขายในเมืองไทย จะซื้อขายแลกเปลี่ยน โอนกันได้เหมือนสินค้าที่ค้าขายกันในท้องตลาด

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้ทรงตรากฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 ขึ้นใช้บังคับ โดยมีบทบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องปืนบ้างเล็กน้อย เป็นความผิดในส่วนลหุโทษปรับ ไม่เกินร้อยบาทในลักษณะความผิดที่ผู้ใดพกพาอาวุธปืนที่บรรจุกระสุนเข้าไปในหมู่บ้าน ในเมือง ในที่ชุมนุมชน และห้ามเด็ดขาดไม่ให้นำเข้าไปในงานนักขัตฤกษ์ ส่วนการซื้อขายแลกเปลี่ยนโอนอาวุธปืนยังคงกระทำกันอย่างเสรี จำกัดสิทธิ์เฉพาะการพกพาเข้าไปในสถานที่ที่ต้องห้ามเท่านั้น

สมัยรัชกาลที่ 6 ปืนในประเทศไทยได้แพร่หลายมากขึ้น ทรงมีพระราชดำริว่าควรจะให้มีการจดทะเบียนอย่างไรในรัชประเทศที่เจริญแล้ว จึงทรงให้ตรากฎหมายปืนขึ้นใช้ในเมืองไทยเป็นฉบับแรกในปี ร.ศ.131 (พ.ศ.2455) มีข้อความสำคัญว่าผู้ที่ครอบครองปืนอยู่ก่อนแล้วให้นำปืนไปให้ทางอำเภอออกเลขทะเบียนและออกใบอนุญาตให้ ต่อไปถ้ามีการซื้อขายแลกเปลี่ยนโอนอาวุธปืนจะต้องได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนอำเภอเสียก่อน ส่วนการพกพาอาวุธปืนคงให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายลักษณะอาญา (ทวนทอง, 2525, หน้า 5)

ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองแผ่นดินเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2475 กฎหมายปืน พ.ศ.2455 ที่ตราขึ้นใช้ในระบอบราชาธิปไตยยังมีผลบังคับต่อมาจนกระทั่ง พ.ศ. 2477 สภาผู้แทนราษฎรได้ยกร่างพระราชบัญญัติอาวุธปืนขึ้นมาใหม่โดยมีการแก้ไขเพิ่มเติมหลายครั้ง จนได้กฎหมาย คือ “พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490” (พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490, 2490, หน้า 556) และใช้เป็นกฎหมายปืนฉบับแม่บทอยู่ทุกวันนี้

พิเคราะห์จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นลำดับมานี้ จะเห็นได้ว่าเดิมคนไทยมีสิทธิและเสรีภาพในการครอบครอง ซื่อขายอาวุธปืนได้อย่างสมบูรณ์ ต่อมาปรากฏว่าอาวุธปืนมีอันตรายมากกว่าที่คาดคิด และมีอำนาจสูงเกินกว่าสายตามนุษย์จะมองเห็นและคาดคิดได้ จึงเริ่มออกข้อกำหนดห้ามมิให้ยิงปืน โดยไม่มีเหตุอันควร ต่อมาได้ออกกฎเพิ่มมิให้พกปืนเข้าไปในสถานที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะในงานนักชดถุกษ์ เมื่ออาวุธปืนมีความแพร่หลายมากขึ้นจึงกำหนดให้มีการจดทะเบียนเลียนแบบต่างประเทศและได้ออกข้อกำหนดให้การซื้อขายแลกเปลี่ยน โดยอาวุธปืนจะต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนอำเภอด้วย ดังนั้น เจตนารมณ์ในการมีกฎหมายปืนในประเทศไทยจึงเกิดจากความตระหนักในอันตรายของอาวุธปืนประกอบกับต้องการจัดสาร ระบบของอาวุธปืนให้ เป็นไปอย่างในประเทศที่เจริญแล้ว

พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธ

ปืน พ.ศ.2490 ฉบับปัจจุบันได้แก้ไขเพิ่มเติมรวม 10 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 โดยพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490 (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2491 แต่กฎหมายมิได้แสดงผลในการบัญญัติกฎหมายไว้หรือมิฉะนั้นก็แสดงไว้สั้นมากจนจับใจความไม่ได้ว่ามีความมุ่งหมายอย่างไร จนถึงการใช้ “พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2501” (พระราชบัญญัติ อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490, 2501, หน้า 449) จึงมีการให้เหตุผลในกฎหมายท้ายพระราชบัญญัติว่า

1) เนื่องจากในขณะนี้ไม่มีกฎหมายกำหนดไว้โดยชัดเจนว่าอย่างไรเรียกว่าอาวุธปืน เครื่องกระสุน หรือวัตถุระเบิดใช้เฉพาะแต่ในการสงคราม จึงจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องนี้เพื่อให้ความหมายชัดเจน กบให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดว่าสิ่งใดเป็นอาวุธที่ใช้ในการสงคราม ซึ่งถือได้ว่าเป็นอาวุธร้ายแรงอันประชาชนไม่ควรจะมีไว้ในครอบครอง

2) เพื่อให้โอกาสให้บุคคลมีอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิดโดยมิชอบด้วยกฎหมาย นำเอาอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิดดังกล่าวมาขอรับใบอนุญาตเพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมาย โดยเฉพาะในเรื่องให้นำมาจดทะเบียน รัฐบาลได้เคยเปิดโอกาสนำมาจดทะเบียนได้มาก่อนแล้ว แต่ยังไม่ปรากฏว่ามีผู้ละเลยไม่ปฏิบัติตามอยู่อีกเป็นจำนวนมาก และโดยที่อัตราโทษตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 ยังไม่เป็นการเหมาะสม จึงสมควรกำหนดให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

3) อัตราค่าธรรมเนียมซึ่งได้กำหนดไว้เดิมนั้น เป็นอัตราต่ำอยู่ยังไม่เป็นเกณฑ์เหมาะสมเมื่อได้คำนึงถึงค่าของเงินในปัจจุบัน

จึงทำให้ทราบความมุ่งหมายของผู้บัญญัติกฎหมายว่าพระราชบัญญัติอาวูรป็น เครื่อง
กระสุนปืน วัตถุประสงค์ ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวูรป็น (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2501 ใ้ได้ออกมาเพื่ออุด
ช่องโหว่ของกฎหมายฉบับก่อน ๆ ที่มีได้กำหนดไว้โดยชัดเจนว่า อาวูรป็น เครื่องกระสุนปืน วัตถุประสงค์
วัตถุประสงค์ ใช้เฉพาะแต่ในการสงครามนั้นคืออะไรแน่จึงต้องบัญญัติไว้ชัดเจน ยังทำให้เห็นถึงความ
ล้มเหลวของกฎหมายที่ไม่อาจใช้บังคับแก่ราษฎรผู้มีอาวูรป็น เครื่องกระสุนปืน วัตถุประสงค์ โดยมี
ชอบด้วยกฎหมาย แม้จะไม่เปิดโอกาสให้เขาเหล่านั้นนำมาจดทะเบียนได้ ก็ยังปรากฏว่ามีผู้ละเลย
ไม่ปฏิบัติตามอยู่อีกเป็นจำนวนมาก รัฐบาลจึงขยายเวลาให้นำมาจดทะเบียนต่อไปอีก แต่ถึงกระนั้น
ก็ดียังต้องมีการออกพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมอีกเป็นครั้งที่ 4 เมื่อ พ.ศ.2510 คือ พระราชบัญญัติ
อาวูรป็น ปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุประสงค์ ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวูรป็น (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2510
(พระราชบัญญัติอาวูรป็น เครื่องกระสุนปืน วัตถุประสงค์ ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวูรป็น พ.ศ.
2490, 2510, หน้า 771) โดยให้เหตุผลไว้ว่า

เนื่องจากในปัจจุบันนี้ มีผู้ผลิตอาวูรป็นจำหน่าย และมีอาวูรป็นไว้ในครอบครองโดย
ไม่ได้รับอนุญาตเป็นจำนวนมาก ทำให้การปราบปรามอาวูรป็นเถื่อนไม่ได้ผลตามความมุ่งหมาย
รัฐบาลจึงเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีอาวูรป็น เครื่องกระสุนปืน วัตถุประสงค์ โดยมีชอบด้วยกฎหมาย
นำเอาอาวูรป็น เครื่องกระสุนปืน วัตถุประสงค์ดังกล่าวมาขอรับอนุญาตเพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมาย
ภายในระยะเวลาที่กำหนด กรณีทำนองเดียวกันนี้ รัฐบาลได้เคยเปิดโอกาสให้กระทำมาแล้ว และ
โดยมีอัตราโทษที่ไ้ลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดยังไม่เหมาะสม สมควรแก้ไขเพิ่มเติมโทษให้เหมาะสม
อีกด้วยจึงได้ตราพระราชบัญญัติฉบับนี้ขึ้น

เหตุผลของกฎหมายฉบับนี้ชี้ให้เห็นว่า แม้กฎหมายจะได้อ่างโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนไว้สูง
เพียงใดก็ตาม “การปราบปรามอาวูรป็นเถื่อนก็ยังไม่ได้ผลตามความมุ่งหมาย” เพราะยังมี “ผู้ผลิต
อาวูรป็นจำหน่าย และมีอาวูรป็นไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นจำนวนมาก” รัฐบาลจึง
จำยอมต่อผู้กระทำความผิดกฎหมายโดย “เปิดโอกาสให้บุคคลที่มีอาวูรป็น เครื่องกระสุนปืน วัตถุประสงค์
โดยมีชอบด้วยกฎหมายนำเอาอาวูรป็น เครื่องกระสุนปืน วัตถุประสงค์ ดังกล่าวมาขอรับอนุญาต
เพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมายภายในระยะเวลาที่กำหนด”

ต่อมาได้มีการตรา “พระราชบัญญัติอาวูรป็น เครื่องกระสุนปืน วัตถุประสงค์ ดอกไม้เพลิง
และสิ่งเทียมอาวูรป็น (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2517” (พระราชบัญญัติอาวูรป็น เครื่องกระสุนปืน วัตถุประสงค์
ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวูรป็น พ.ศ.2490, 2517, หน้า 22) โดยให้เหตุผลในการประกาศว่า
“เพื่อให้ศาลใช้ดุลพินิจในการพิพากษาคดีเกี่ยวกับบทลงโทษผู้มีเครื่องกระสุนปืนเพียงเล็กน้อยให้
ได้รับโทษโดยความเป็นธรรม”

และได้มีการตรา “พระราชบัญญัติอาวูรป็น เครื่องกระสุนปืน วัตถุประสงค์ ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวูรป็น (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2518” (พระราชบัญญัติอาวูรป็น เครื่องกระสุนปืน วัตถุประสงค์ ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวูรป็น พ.ศ.2490, 2518, หน้า 1) โดยให้เหตุผลในการประกาศว่า “เนื่องจากปัจจุบันนี้มีผู้ผลิตอาวูรป็นจำหน่ายและมีอาวูรป็นไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นจำนวนมาก ทำให้การปราบปรามอาวูรป็นเถื่อนไม่ได้ผลตามความมุ่งหมาย และมีการใช้อาวูรป็นเถื่อนในการโจรกรรมกันทั่วไป จึงควรเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีอาวูรป็น เครื่องกระสุนปืน และวัตถุประสงค์ดังกล่าวมาขอรับอนุญาต เพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมายในระยะเวลาที่กำหนด กรณีทำนองเดียวกันนี้รัฐบาลได้เคยเปิดโอกาสให้กระทำมาแล้ว”

สำหรับการตรา “พระราชบัญญัติอาวูรป็น เครื่องกระสุนปืน วัตถุประสงค์ ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวูรป็น (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2522” (พระราชบัญญัติ อาวูรป็น เครื่องกระสุนปืน วัตถุประสงค์ ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวูรป็น พ.ศ.2490, 2522, หน้า 13) ได้ให้เหตุผลเพื่อให้หน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจสามารถมีและใช้อาวูรป็นได้เพื่อป้องกันทรัพย์สินอันใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะและเป็นการลดภาระหน้าที่ของราชการตำรวจหรือทหาร และได้เปลี่ยนแปลงอัตราโทษตามกฎหมายเดิมให้สูงเพิ่มขึ้น การแก้ไขเพิ่มเติมในครั้งนั้นมีรายละเอียดต่าง ๆ ที่ไม่รัดกุมเพียงพอ ทำให้ไม่สามารถออกกฎกระทรวงกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับชนิด ขนาด จำนวน การมี การใช้ การเก็บรักษา การพาดิตตัว การซ่อมแซมฯลฯ และการอื่นอันจำเป็นเกี่ยวกับอาวูรป็น เครื่องกระสุน วัตถุประสงค์ ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวูรป็น เพื่อที่จะให้หน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจบางประเภทสามารถมีและใช้ได้ซึ่งอาจทำให้หน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ มีและใช้อาวูรป็นโดยไม่มีมาตรการควบคุมที่เหมาะสม และนอกจากนั้น ในขณะที่รัฐบาลได้ขยายโครงการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือราชการของทหารและตำรวจมากขึ้น เพื่อการป้องกันและรักษาความมั่นคงของประเทศและความสงบเรียบร้อยของประชาชนให้ปลอดภัยต่าง ๆ ที่กำลังคุกคามอยู่สมควรให้ประชาชนผู้ให้ความร่วมมือแก่ทางราชการดังกล่าวสามารถมีและใช้อาวูรป็นบางประเภทและอาจพาดิตตัวได้ตามความเหมาะสมโดยไม่จำเป็นต้องอยู่ในกฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับสำหรับประชาชนทั่วไป อนึ่ง การแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินดังกล่าว ได้กำหนดโทษอาญาแก่การกระทำบางอย่างไว้สูงเกินความจำเป็นสมควรแก้ไขเสียใหม่ให้เหมาะสมแก่ความร้ายแรงแห่งการกระทำผิดและโดยที่การกำหนดหลักการให้กำหนดประเภทของอาวูรป็นว่าอาวูรป็นเป็นของสำหรับใช้เฉพาะในการสงครามนั้นไม่สะดวกแก่การปฏิบัติเพราะอาวูรป็นต่าง ๆ มีมากมายหลายประเภทเกินกว่าที่จะกำหนดให้ครบถ้วนได้สมควรเปลี่ยนแปลงหลักการใหม่ โดยให้กำหนดแต่เฉพาะอาวูรป็น เครื่องกระสุน และวัตถุประสงค์ที่เอกชนอาจมิได้แทนการกำหนดอาวูรป็นเป็นอาวูรป็นที่ใช้เฉพาะในราชการสงคราม และในประการสุดท้ายโดยที่กิจการอันเกี่ยวกับอาวูรป็นที่

เอกชนไม่อาจมีหรือกระทำได้ ตลอดจนการให้กระทรวง ทบวง กรม และรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ มีและใช้อาวุธได้นั้น เป็นกรณีที่มีความสำคัญต่อความมั่นคงของประเทศ ดังนั้น สมควรให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเข้ามามีส่วนในการควบคุมกิจการดังกล่าวโดยเป็นรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายนี้ด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

ซึ่งเมื่อพิจารณาเหตุผลต่าง ๆ ในการร่างพระราชบัญญัติอาวุธปืนฉบับปัจจุบัน พอสังเกตเห็นว่ามีการปรับเจตนารมณ์ในการให้บุคคลมีหรือใช้อาวุธปืนโดยการกำหนดให้บุคคลที่ต้องการมีอาวุธปืนต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนตามกฎหมายเสียก่อน มิฉะนั้น อาวุธปืนนั้นจะกลายเป็นอาวุธปืนเถื่อนซึ่งถือว่าผิดกฎหมาย ดังนั้น จึงอาจถือได้ว่าปัจจุบันกฎหมายห้ามมิให้บุคคลมีอาวุธปืน ส่วนที่ยกเว้นให้หน่วยราชการและเอกชนสามารถมีอาวุธปืนได้เพื่อช่วยในงานราชการหรือเพื่อป้องกันตนเองนั้น ถือเป็นข้อยกเว้น

2. เจตนารมณ์ในการควบคุมการพาอาวุธปืนติดตัว (วิภาส จารุพงษ์, 2547, หน้า 41-44)

จากบันทึกข้อสังเกตประกอบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 405 ร.ศ.128 (คำพิพากษาศาลฎีกาบางเรื่องของเสด็จในกรมหลวงราชบุรี เล่ม 4) ของเสด็จในกรมหลวงราชบุรี มีความว่า ...ต้องยอมรับว่าในเวลาขึ้นราษฎรถืออาวุธกวดแกว่งได้ในถนนหนทางแต่อย่าบรรจุกระสุน ไม้ห้ามไม่ให้ถืออาวุธไปในที่ประชุมชนและในการนัดชดถุกษ์เท่านั้นเอง อันที่ไ้ชลงโทษการน้อยไปเรื่องถืออาวุธนั้นคิดเส้นยากว่าจะควรลงโทษ แต่ถ้าถือดาบขาว ๆ กวดแกว่งในตรอกมีตรอกเปลี่ยว ก็มีคนเห็นกันมากกว่าควรลงโทษเป็นข้อห้ามได้ กฎหมายอังกฤษคิดเส้นดังนี้ คือ ทำโทษคนที่ถืออาวุธโดยวิธีที่กระทำให้สาธารณชนมีความหวาดเสียว และกฎหมายอังกฤษบทนี้ก็ได้เป็นกฎหมายมาแล้วหลายร้อยปี เหตุใดเราจึงไม่เอาอย่างนั้นอธิบายไม่ได้ เรื่องถืออาวุธเช่นในคดีเรื่องนี้ ถ้าเราพิจารณาตามกฎหมายอังกฤษแล้ว ข้อที่เป็นประเด็นนั้นมิว่า ผู้ที่ถืออาวุธนั้นได้ถือโดยสุภาพหรือโดยกระทำให้สาธารณชนต้องหวาดเสียว

ตามที่เสด็จในกรมหลวงราชบุรีทรงบันทึกข้อสังเกตไว้ดังกล่าวนี้มีผลทำให้ต้องแก้ไขข้อความมาตรานี้ในเวลาต่อมา โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 129 มาตรา 335(2) บัญญัติข้อความใหม่ว่า

ผู้ใดถืออาวุธซึ่งอาจทำให้เป็นที่หวาดเสียวแก่สาธารณชน หรือมีอาวุธพาไปถนนหลวงหรือที่ประชุมสาธารณสถานต่าง ๆ โดยมันมิได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานอันชอบด้วยกฎหมายให้พาให้ไปได้ ท่านว่ามันกระทำความผิด ต้องระวางโทษชั้น 1 แลให้ริบศัตรารัฐนั้นเสียด้วย แต่ข้อความนี้ หาหมายความห้ามถึงการถืออาวุธไม่บรรจุไปเพื่อประโยชน์ในการยิงสัตว์อันชอบด้วยไม่ (สวนิต สดงคุณห์, 2544, หน้า 38)

เมื่อพิจารณาตามเจตนารมณ์ของกฎหมายแล้วเห็นว่า การควบคุมหรือห้ามพกพาอาวุธ นั้นนอกจากความประสงค์ในการควบคุมอาชญากรรมร้ายแรงมิให้เกิดขึ้น โดยการห้ามพกปืนที่ บรรจุกะสุน ยังมีความประสงค์ในการป้องกันการกระทำอันเป็นที่หวาดหวั่นแก่สาธารณชน เพราะกฎหมายอาญามุ่งความคุ้มครองความสงบเรียบร้อยของประชาชนเป็นสำคัญ การพกพาอาวุธ ปืนในลักษณะเปิดเผยหรือพาไปในชุมชนที่ได้จัดให้มีขึ้นเพื่อนักสการ ถือได้ว่าก่อให้เกิดความ หวาดกลัวแก่สาธารณชนอันเป็นการขัดต่อความสงบและศีลธรรมอันดีของประชาชนจึงเป็นข้อห้าม เด็ดขาด

จะเห็นได้ว่า การควบคุมการพาอาวุธปืนติดตัว ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายสมัยเสด็จใน กรมหลวงราชบุรี คือ คู่กับความร้ายแรงของอาวุธ และลักษณะการถืออาวุธเป็นสำคัญ เสด็จในกรมหลวงราชบุรี คำนึงความร้ายแรงของอาวุธที่พกพาว่าถ้าอาวุธนั้นไม่สามารถ ทำให้เกิดอันตรายร้ายแรงต่อประชาชน สามารถพกพาติดตัวได้โดยไม่ต้องขออนุญาต เช่น ปืนที่ ไม่ บรรจุกะสุน ใช้ยิงคนไม่ได้ หรือปืนที่ใช้ยิงนก เอมายังคนก็ไม่ตาย เป็นต้น

และมาตรา 335(3) บัญญัติว่า ผู้ใดมีสาตราวุธไม่ว่าอย่างใดใด เข้าไปในที่ประชุมชนเวลา มิงงานักชดถุกษ์ ท่านว่ามีความผิด ต้องระวางโทษ 1 และให้ริบอาวุธปืนนั้นเสียด้วย

พิจารณาตามกฎหมายลักษณะอาญา จะเห็นว่ากรณีอาวุธปืนติดตัวไปตามมาตรา 335(2)

ในเมื่อมีใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัวไม่มีความผิดแต่อาจถูกเจ้าพนักงานสั่งพักใช้ใบอนุญาตมี กำหนดเวลา หรือสั่งเพิกถอนใช้ใบอนุญาตก็ได้ ในกรณีผู้ถือใบอนุญาต แสดงตนเป็นที่หวาดเสียว

แก่ประชาชน แต่การมีอาวุธปืนติดตัวเข้าไปในที่ชุมนุมชนเวลามิงงานักชดถุกษ์ตามมาตรา 335(3)

กฎหมายไม่ได้บัญญัติข้อ ยกเว้นไว้ “โดยมันมิได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน ” เช่น มาตรา 335(2)

ฉะนั้น มาตรานี้น่าจะตีความว่า แม้จะมีใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัวไปก็มีความผิด

แต่เมื่อยกเลิกกฎหมายลักษณะอาญา และใช้ประมวลกฎหมายอาญาแทน ได้มีบทบัญญัติ

ในเรื่องนี้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 371 ว่า ผู้ใดพาอาวุธไปในเมือง หมู่บ้านหรือทาง สาธารณะโดยเปิดเผยหรือโดยไม่มีเหตุสมควร หรือพาไปในที่ชุมนุมชนที่ได้จัดให้มีขึ้น เพื่อนักส การ การรื่นเริงหรือการอื่นใด ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาทและให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ริบ อาวุธนั้น

ตามมาตรา 371 พอดีจะแยกการกระทำผิดไว้ได้ 2 อย่าง คือ การพาอาวุธไปในเมือง หมู่บ้านหรือทางสาธารณะโดยเปิดเผยหรือโดยไม่มีเหตุสมควรอย่างหนึ่ง และการพาอาวุธไปในที่ ชุมนุมชนที่ได้จัดให้มีขึ้นเพื่อนักสการ การรื่นเริงหรือการอื่นใดอีกอย่างหนึ่ง

จะสังเกตเห็นว่า ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 371 ต่างกับกฎหมายลักษณะอาญา ในข้อที่ว่ามิได้กล่าวถึงการได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานเลย และมีได้แยกการมีอาวุธปืนเข้าไปในสถานที่ต่าง ๆ เป็นข้อ ๆ แต่เขียนรวมในมาตราเดียวกัน

การถืออาวุธในลักษณะที่ก่อให้เกิดความหวาดกลัวต่อสาธารณชน ในปัจจุบันได้มีกฎหมายพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490 มาตรา 8 ทวิ ห้ามมิให้ผู้ใดพาอาวุธปืนติดตัวไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดยไม่ได้รับใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว เว้นแต่เป็นกรณีที่ต้องมีติดตัวเมื่อมีเหตุจำเป็นและเร่งด่วนตามสมควรแก่พฤติการณ์

ไม่ว่ากรณีใด ห้ามมิให้พาอาวุธปืนไปโดยเปิดเผย หรือพาไปในชุมนุมที่ได้จัดให้มีขึ้นเพื่อนมัสการ การรื่นเริง การมหรสพ หรือการอื่นใด

ในมาตรา 8 ทวิ รับรองในลักษณะห้ามพกพาโดยเปิดเผยหรือพาไปในชุมนุมที่จัดให้มีขึ้นเพื่อนมัสการแต่เรื่องความร้ายแรงของอาวุธนั้นในปัจจุบันไม่มีการกำหนดไว้ เพียงแต่กำหนดแยกประเภทอาวุธสงครามมิให้อนุญาตให้ประชาชนครอบครองและพกพาเท่านั้น

ความผิดในตัวเอง (Mala in se) และความผิดเพราะกฎหมายห้าม (Mala prohibita)

1. ความผิดในตัวเอง (Mala in se) (ชาญชัย ภิรมจิตร์ , ออนไลน์ , 2550) หมายถึง การกระทำที่เป็นความผิดในตัวของมันเอง ไม่ว่าจะกระทำลงในสถานที่ใด ยุคสมัยใด เวลาใด และโดยผู้กระทำผู้ใดก็ตาม ในเบื้องต้นเมื่อนุษย์มาอยู่รวมกันเป็นสังคมและค่อย ๆ พัฒนากฎเกณฑ์ในการอยู่ร่วมกันในหลายรูปแบบตั้งแต่ศาสนา ศีลธรรม จารีตประเพณี จนกระทั่งปรากฏอยู่ในรูปแบบของกฎหมาย ดังนั้น กฎเกณฑ์ต่าง ๆ เหล่านี้จึงมีส่วน ที่เกี่ยวข้องหรือเหมือนกันอยู่ พึงสังเกตได้ว่าความผิดประเภทที่เป็น Mala in se มักจะเป็นการกระทำที่เป็นข้อห้ามในทางศาสนา หรือทางศีลธรรมหรือเป็นสิ่งที่ไม่พึงปฏิบัติในทางจารีตประเพณีอยู่ด้วย เช่น ความผิดฐานฆ่าผู้อื่น ทำร้ายร่างกาย ลักทรัพย์ หรือหมิ่นประมาท เป็นต้น

2. ความผิดเพราะกฎหมายห้าม (Mala prohibita) หมายถึง การกระทำที่กฎหมายกำหนดให้เป็นความผิด ซึ่งอาจจะแตกต่างกันออกไปตามเงื่อนไขต่าง ๆ กล่าวคือ การกระทำหนึ่งอาจเป็นความผิดในประเทศหนึ่งหรือช่วงระยะเวลาหนึ่ง แต่อาจไม่เป็นความผิดในอีกประเทศหรือในระยะเวลาอื่น Mala prohibita มักจะเป็นความผิดที่ไม่ผิดต่อกฎเกณฑ์อื่นของสังคม แต่รัฐกำหนดเอาว่าเป็นความผิดอาญาเพื่อประโยชน์ของรัฐเอง เช่น รัฐออกกฎหมายกำหนดราคาสูงสุดที่บุคคลจะขายทรัพย์สินของเขาได้เป็นต้น และเอาโทษทางอาญาแก่ผู้ที่ยาของเกินราคาสูงสุดที่รัฐกำหนดไว้ นั่น ซึ่งการขายของนี้ความจริงไม่ผิดศีลธรรม หรือมีข้อห้ามทางศาสนา หรือจารีตประเพณี

นอกจากนั้นยังมีความผิดในลักษณะนี้อีกมากมาย เช่น ความผิดตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490 เป็นต้น